

LIFE+ Politici și Governare de Mediu

Ghid pentru solicitanți 2011

(traducere neoficială)

Acest ghid este utilizat pentru pregătirea propunerilor de proiecte *LIFE+ Politică și Governare de Mediu* ce vor fi supuse spre aprobare la Comisia Europeană. Urmărește să ajute solicitantul în pregătirea propunerii sale de proiect și în completarea formularelor de aplicare.

Cuprins

1. Introducere LIFE+

1. Ce reprezintă LIFE+
2. Acțiuni prioritare și proiecte ce urmează să fie cofinanțate sub LIFE+
3. Cum, unde și când se trimit propunerile
4. Cum vor fi selectate proiectele LIFE+
5. Informații administrative și financiare
6. Recomandări generale pentru toți solicitanții LIFE+
7. Elemente care vor fi luate în considerare când se pregătește propunerea
8. Clauza de confidențialitate a datelor personale

2. LIFE+ Politici și Governare de Mediu

1. Ce reprezintă LIFE+ Politici și Governare de Mediu
2. Principii generale LIFE+ Politici și Governare de Mediu

3. Formularea unei propuneri de proiect

4. Formularul de aplicare

4.1 Formularul tehnic de aplicare

Partea A- Informații administrative

Partea B- Obiective și rezultatele așteptate

Partea C- Detalii tehnice a acțiunilor propuse

4.2. Formularul financiar de aplicare

5. Lista de verificare a acceptării

6. Anexe

Anexa1: Adresele de contact ale Comisiei Europene

Anexa2: Calendarul LIFE+ 2010 al procedurii de evaluare și de selecție

Anexa3: Linkuri importante

1. INTRODUCERE LIFE+

1. Ce este LIFE+

LIFE+ este un instrument european financiar de mediu, pentru perioada 1 ianuarie 2007 – 31 decembrie 2013. Baza legală o constituie **Regulamentul (EC) al Parlamentului European și Consiliului nr. 614/2007 din 23 mai 2007**¹.

LIFE+ acoperă atât cheltuielile operaționale DG Environment cât și co-finanțarea proiectelor. Conform art. 6 din Regulamentul LIFE+, cel puțin 78 % din resursele bugetare LIFE+ trebuie folosite pentru grant-uri de proiecte (= LIFE+ proiecte).

Pentru perioada 2007-13, Comisia Europeană va lansa o sesiune de propuneri pentru proiecte LIFE+ pe an. Suma disponibilă pentru co-finanțarea proiectelor la sesiunea de propuneri 2011 a fost stabilită la 267.431.506EUR.

Acest ghid de aplicare este valabil doar pentru această sesiune de propuneri de proiecte LIFE+ ("LIFE+ 2011").

LIFE+ este deschis tuturor persoanelor legale, publice sau private, economice sau non-economice, ce sunt stabilite legal în Uniunea Europeană. Propunerile de proiecte pot fi depuse atât de singurul beneficiar cât și de parteneri, care includ beneficiarul proiectului și unul sau mai mulți parteneri. Pot fi la nivel național sau internațional, dar trebuie să aibă activitatea în exclusivitate pe teritoriul celor 27 de State Membe ale Uniunii Europene.

¹ Regulamentul (EC) al Parlamentului European și Consiliului nr. 614/2007 din 23 mai 2007, publicat în jurnalul Comisiei Europene nr. 149 of 9 June 2007,

http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/site/en/oj/2007/l_149/l_14920070609en00010016.pdf

2. Acțiuni prioritare și proiecte ce vor fi co-finanțate sub LIFE+

LIFE+ urmărește să cofinanțeze acțiuni în domeniul conservării naturii (LIFE+ Natura și Biodiversitate) ca și în alte domenii de mediu ce sunt de interes European (LIFE+ Mediu și Guvernare). A treia componentă LIFE+ urmărește în special cofinanțarea activităților de informare și comunicare pentru mediu (LIFE+ Informare și Comunicare). Mai exact, se disting următoarele tipuri de proiecte:

1. LIFE+ Natura și Biodiversitate

- Proiectele de bune practici și/sau demonstrative ce contribuie la implementarea obiectivelor Directivelor Păsări și Habitate (Directivile 79/409 EEC și 92/43/EEC)
- Proiectele de inovație și/sau demonstrative ce contribuie la implementarea obiectivelor Comunicării Comisiei "*Stoparea pierderii biodiversității până în 2010 - și mai departe*" și Comunicatului Comisiei COM (2010) 4 final „*Opțiuni pentru o viziune și o țintă europeană privind biodiversitatea după 2010*”

2. LIFE+ Politică și Guvernare de Mediu

- Proiecte de inovație și/sau demonstrative legate de „zone prioritare de acțiune” stabilite capitolul 2 din prezentul ghid.
- Proiectele contribuie la monitorizarea stării mediului a pădurilor din cadrul teritoriului Uniunii Europene

3. LIFE+ Informare și Comunicare

- Campanii de comunicare și creșterea conștientizării privind implementarea, îmbunătățirea și dezvoltarea politicii și legislației Uniunii Europene stabilite în documentul "*LIFE+ informare și comunicare, ghid pentru aplicanți 2011*"
- Campanii de creșterea a conștientizării pentru prevenirea incendiilor forestiere și instruire a agenților implicați în stingerea incendiilor forestiere.

1.3. Cum, unde și când se depune propunerea?

Solicitanții LIFE+ trebuie să depună propunerea la autoritatea națională la care beneficiarul este înscris. Lista completă cu autorităților naționale LIFE+ pentru cele 27 de State membre poate fi găsită pe pagina web LIFE <http://ec.europa.eu/environment/life/contact/nationalcontact/index.htm>.

Autoritatea Națională trebuie să primească propunerile de proiecte până la data de **18 iulie 2011, ora 17:00, ora locală**.

Autoritatea națională competentă va transmite toate propunerile de proiecte LIFE+ către Comisie, pentru a fi primite de către aceasta înainte de termenul limită **9 septembrie 2011, ora 17:00., ora locală Bruxelles**. Adresa la care vor fi trimise propunerile de proiecte este adresa specificată în Anexa 2. **Propunerile trimise către Comisie direct de solicitant nu vor fi acceptate.**

Propunerea ca și toate celelalte anexe obligatorii vor fi transmise în format electronic, pe CD-ROM sau DVD. Solicitanții proiectului și autoritățile naționale trebuie să folosească câte un CD-ROM/DVD pentru fiecare propunere de proiect LIFE+. Propunerea de proiect va fi depusă sub forma unui **singur document pdf**. Folosind formularul special descărcabil de pe pagina web LIFE. Formularul conține formularul tehnic (A, B și C) și formularul financiar (F). **Pentru accesarea formularului este necesară cea mai recentă versiune Acrobat Reader.**

Toate anexele propunerii (hartă, documente obligatorii administrative și financiare privind statutul legal al beneficiarului coordonator conform secțiunii 1.5 de mai jos etc.) vor fi depuse ca documente separate și vor fi etichetate în mod clar și explicit. Hărțile anexate pot avea formatul A4 sau A3.

Documentele/anexele suplimentare, altele decât cele solicitate, depuse de către aplicant (exemplu: broșuri, CV-uri, informații suplimentare) nu vor fi evaluate și ca urmare aplicanții nu trebuie să includă astfel de materiale în CD ROM/DVD.

Înainte de trimiterea propunerilor la Comisie, autoritățile naționale sunt sfătuite să verifice dacă CD-ROM/DVD-urile pot fi deschise și citite și dacă conțin toate fișierele cerute și completate și dacă formularul și fișiere furnizate sunt completate corect și în totalitate.

Atunci când se completează formularul, aplicanții sunt rugați să consulte secțiunea „Frequently Asked Questions” de pe pagina web LIFE <http://ec.europa.eu/environment/life/funding/faq.htm>

1.4. Cum vor fi selectate proiectele LIFE +?

Unitatea LIFE din cadrul Directoratului general pentru mediu este responsabil cu procedura de evaluare a proiectelor. Pentru o descriere detaliată a procedurii de evaluare, vă rugăm să analizați „Ghidul de evaluare pentru propunerile de proiecte LIFE+ 2011”.

Foarte important: adresa de e-mail specificată de aplicant în formularul A2 ca fiind adresa de e-mail a persoanei de contact, va fi folosită de Comisia Europeană drept singurul punct de legătură pentru toată corespondența efectuată de-a lungul procedurii de evaluare (adresa de e-mail oferită trebuie să fie o adresă validă, activă și să fie verificată zilnic pe toata durata procedurii de evaluare).

Acordurile de grant individuale vor fi semnate cel mai târziu în **unie 2012** (vezi calendarul detaliat al acțiunilor, **Anexa 2**).

Cea mai apropiată dată de începere a proiectelor este **1 iunie 2012**.

1.5. Informații administrative și financiare

Regulamentul LIFE+ afirmă că aplicanții trebuie să fie organisme publice sau private, actori sau instituții înregistrate pe teritoriul UE. Se disting 3 tipuri de solicitanți: (1) *organisme publice*², (2) *societăți private*³ și (3) *organizații private non-profit* (inclusiv ONG)⁴.

Termenul de "organism public" este definit ca autoritate publică națională, indiferent de forma de organizare – centrală, regională sau locală – sau diferite organisme aflate sub controlul acestora, acționând în numele sau sub responsabilitatea autorităților publice naționale. Entitățile înregistrate ca organisme private de drept public care doresc ca pentru acest tip de program să fie considerate „organisme de drept public” trebuie să dovedească că îndeplinesc toate criteriile aplicabile organismelor publice și că în situația stopării activității, toate drepturile, obligațiile, activitățile. Răspunderile și datoriile sunt transferate unui organism public. Pentru o definiție completă, vezi anexa „Declarația organismelor publice”.

Toți beneficiarii trebuie să-și dovedească statutul legal (prin completarea formularelor A2 sau A5), dovedind astfel că sunt constituiți legal în UE. Trebuie să declare că nu se încadrează în niciuna din situațiile prevăzute de Articolul 93(1) și 94 din Regulamentul financiar (prin semnarea formularului A3 sau A4).

Toți beneficiarii coordonatori care s-au declarat organisme publice (formularul A2) trebuie să furnizeze ca anexă financiară declarația ("Declarația Organismului Public ") care să ateste că beneficiarul coordonator este un organism public, completată în totalitate, semnată și datată.

Toți beneficiarii coordonatori, alții decât *organismele publice*, adică solicitanții de tip (2) și (3), trebuie să furnizeze, ca anexă la propunerea lor, evidențe ale îndeplinirii setului de criterii de selecție stabilit în Articolul 176 din Regulamentul financiar, "*solicitantul prezintă resurse stabile și suficiente pentru finanțarea menținerii activității de-a lungul perioadei de desfășurare a acțiunilor*".

Informații suplimentare despre modalitatea în care acest criteriu va fi evaluat se găsesc în *Ghidul de evaluare al propunerilor de proiecte LIFE+ 2011*.

Toți beneficiarii coordonatori, alții decât *organismele publice*, vor trebui să furnizeze următoarele documente administrative și financiare, ca anexe la propunere:

1. cea mai recentă bilanță contabilă anuală și declarația de venit și pierdere. Acest document trebuie anexat la propunere LIFE+, scant în format .pdf, și să fie printabil în format A4. Acolo unde solicitantul nu poate să le furnizeze, pentru că organizația a fost înființată de curând, trebuie să ofere un plan de management (pentru cel puțin 12 luni în avans) cu date financiare pregătite în concordanță cu cerințele standard ale legislației naționale.
2. Acolo unde contribuția UE depășește 300.000€, cea mai recentă bilanță contabilă și declarația de venit și pierdere trebuie să prezinte fie *raportul de audit independent* care să ateste o părere independentă și clară asupra situației financiare a beneficiarilor coordonatori, fie *certificarea din partea unui auditor independent* care să ateste o părere independentă și clară asupra situației financiare a beneficiarilor coordonatori. Acest document trebuie anexat propunerii LIFE+ ca un document .pdf scanat, printabil în format A4. În cazul organizațiilor noi înființate, certificatul de auditor se furnizează pe baza planului de management, cu date financiare în concordanță cu legislația națională relevantă.

² Inclusiv instituțiile publice care conform Ghidului sunt considerate organisme publice

³ Inclusiv organisme comerciale similare care conform Ghidului sunt considerate societăți private

⁴ Inclusiv organisme private non-profit care conform Ghidului sunt considerate organizații private non-profit

3. O „declarație financiară simplificată” beneficiarii coordonatori sunt rugați să completeze formularul Excell ce face parte integrantă din pachetul de aplicare, completată în format Excel. Acest document trebuie completat corect și trebuie anexat propunerii LIFE+ ca fișier Excel.

Trebuie avut în vedere faptul că, anexele menționate vor fi solicitate de către Comisie indiferent de situația în care acestea sunt obligatorii sau nu, pentru un tip particular de organizație, conform legislației naționale specifice statului membru coordonator.

1.6. Recomandări generale pentru toți aplicanții LIFE+

Prezentul capitol răspunde celor mai frecvente întrebări privind modul de concepere a unei propuneri de proiect și este aplicabilă celor trei tipuri de proiecte LIFE+. Recomandări specifice și ghidul de completare a formularelor tehnice și financiare pentru LIFE+ Politici și Guvernare de Mediu sunt afișate în cele ce urmează.

1.6.1. În ce limbă vor fi depuse propunerile?

Propunerile LIFE+ pot fi depuse în oricare din limbile oficiale ale UE. Comisia recomandă completarea părților tehnice și în limba engleză sau numai în limba engleză.

Formularul B1 ("Descrierea pe scurt a proiectului") trebuie depusă întotdeauna în limba engleză. **Opțional**, poate fi completată și în limba oficială a participantului.

1.6.2. Cine poate depune propunerea?

O propunere poate fi depusă de orice persoană legală stabilită pe teritoriul UE: (1) organisme publice, (2) societăți private și (3) organizații private non-profit (inclusiv ONG).

1.6.3. Cine poate participa la proiect?

Odată ce propunerea a fost acceptată pentru co-finanțare, „solicitantul” va deveni beneficiarul coordonator al proiectului și va deveni legal și financiar răspunzător de implementarea proiectului. Beneficiarul va fi singurul punct de legătură pentru Comisie și va fi singurul participant la raportările directe privind progresul tehnic și financiar către Comisie.

Beneficiarul primește din parte Comisiei Europene contribuția financiară a Comunității și asigură distribuția acesteia conform înțelegerii stabilite cu partenerii (dacă există – vezi mai jos). Beneficiarul trebuie să fie implicat direct în implementarea proiectului și în diseminarea rezultatelor proiectului.

Beneficiarul trebuie să suporte o parte din costurile proiectului și să contribuie financiar la bugetul proiectului. Nu poate fi rambursat 100% pentru toate costurile și nu poate juca rolul de sub-contractor pentru partenerii proiectului.

Proiectul LIFE+ poate să aibă unul sau mai mulți beneficiari asociați, precum și unul sau mai mulți co-finanțatori ai proiectului.

Beneficiarul asociat trebuie să fie stabilit legal în UE și trebuie să contribuie tehnic și financiar la proiect și să-și asume responsabilitatea implementării uneia sau mai multor acțiuni ale proiectului. Nu poate juca rolul de sub-contractor pentru beneficiar sau pentru un alt beneficiar asociat al proiectului. Trebuie să furnizeze beneficiarului toate documentele necesare pentru raportarea către Comisie.

Parteneriatele sunt acceptate doar în măsura în care aduc o valoare adăugată proiectului. O colaborare pozitivă, poate fi aceea, în care parteneriatul întărește fezabilitatea sau caracterul demonstrativ al propunerii, valoarea europeană adăugată și transferabilitatea rezultatelor și a experiențelor proiectului.

Proiectele cu mai mulți beneficiari sunt dificil de administrat și implică riscuri tehnice și financiare mult mai mari. În aceste condiții, într-o propunere LIFE+, se recomandă păstrarea unui număr cât mai mic de beneficiari asociați. *În general, pentru o propunere LIFE+ Politici și Guvernare de Mediu, se recomandă implicarea până la 5 beneficiari asociați. Dacă propunerea are mai mult de 5 beneficiari asociați, trebuie să se justifice foarte bine.*

Nu este obligatoriu să se implice beneficiari asociați într-o propunere LIFE+. Propunerea care nu are parteneri, ci doar solicitantul în sine este perfect eligibilă. Pe de altă parte, beneficiarul poate să se asocieze cu alți beneficiari dacă această situație aduce o valoare adăugată proiectului.

Serviciile publice cu capital public care sunt considerate instrumente sau servicii tehnice ale administrației public, și sunt subiectul controlului administrației, dar sunt organisme diferite din punct de vedere legal, trebuie să aibă statutul de beneficiar într-un proiect LIFE+ dacă administrația publică intenționează să încredințeze implementarea unor activități ale proiectului. Spre exemplu, este cazul Spaniei pentru „întreprinderile publice” – gen TRAGAS sau EGMASA și Greciei – agențiile regionale de dezvoltare.

Un co-finanțator al proiectului contribuie numai cu resurse financiare, nu are responsabilități tehnice și nu poate avea beneficii din contribuția financiară a Comunității. Mai mult chiar, în contextul proiectului, nu poate avea rolul de subcontractor al beneficiarului.

Pentru sarcini specifice cu durată fixă, propunerea poate să prevadă **subcontractori**. Aceștia nu se pot comporta ca parteneri și invers. Oferă servicii externe beneficiarului și partenerilor, care plătesc pentru aceste servicii. Sub-contractorii nu pot fi identificați după nume în cadrul propunerii, iar în situația în care se găsesc în propunere Articolul 8 din Prevederile Comune trebuie să fie respectat (în special, paragraful 8.4 privind selecția sub-contractorilor).

Pentru o detaliere a regulilor beneficiarului, partenerilor, co-finanțatorilor și subcontractorilor, vezi Articolele 3 – 8 al Prevederilor Comune aplicabile proiectelor LIFE+.

1.6.4. Care este bugetul optim al proiectului LIFE+

Nu există o limită minimă pentru buget. Trebuie însă să se conștientizeze faptul că Comisia Europeană favorizează co-finanțările mari, propuneri LIFE+ ambițioase cu un buget substanțial. Cea mai mare suma dată a depășit 1 milion €.

Atunci când pregățiți o propunere trebuie să luați în considerare plafonul maxim de alocări per Stat Membru: o propunere dintr-un singur Stat Membru care solicită o contribuție financiară CE mai mare decât alocația Statului Membru respectiv, poate avea o probabilitate redusă de selecție pentru co-finanțarea LIFE+ (pentru alocările naționale vezi *Ghid pentru evaluarea propunerilor de proiecte LIFE+ 2011*).

1.6.5. Care este rata maximă de co-finanțare LIFE+

Rata maximă de co-finanțare a proiectului LIFE+ este de 50% din costurile totale eligibile

Excepție face rata de co-finanțare, de 75%, pentru proiectele *LIFE+ Natura* ce se axează pe acțiuni concrete de conservare pentru speciile și habitatele **prioritare** din Directiva Păsări și Habitate.

1.6.6. Cu cât poate un participant la proiect să contribuie la buget

Atât beneficiarul (coordonatorul), cât și fiecare beneficiar asociat (acolo unde este cazul) trebuie să aibă o contribuție financiară substanțială la bugetul proiectului. Contribuția financiară la bugetul proiectului este considerată o dovadă a angajamentului financiar în implementarea obiectivelor proiectului - o contribuție financiară mică poate fi înțeleasă ca o absență sau ca o lipsă de angajament.

O propunere poate fi respinsă în etapa de selecție a proiectelor dacă oricare dintre beneficiarii proiectului are o contribuție financiară la bugetul proiectului de 0 €.

Acolo unde sunt implicate organismele publice ca beneficiar și/sau coordonatori ai proiectului, suma contribuției financiare a bugetului trebuie să depășească (cu cel puțin 2%) suma costurilor salariale.

Se așteaptă ca solicitantul și partenerii să primească o parte din contribuția financiară a CE, proporțională cu costurile ce vor fi efectuate de aceștia. Acolo unde contribuția financiară a solicitantului este egală sau superioară costurilor pe care le vor suporta, se va înțelege că acțiunile se vor desfășura chiar în lipsa unei co-finanțări LIFE+. Astfel de acțiuni, vor fi șterse din proiect în etapa de revizuire.

1.6.7. Care este data optimă de începere a proiectului și durata proiectului

Atunci când planificați proiectul, trebuie să țineți seama de faptul că semnarea acordurilor de grant pentru proiectele LIFE+ 2011 se va face cel mai târziu în 2012. Astfel că, cea mai apropiată dată de începere a unui proiect este **1 iunie 2012**. Orice alte costuri apărute înaintea începerii proiectului nu vor fi considerate eligibile și nu vor fi incluse în bugetul proiectului.

Nu există o durată pre-determinată a proiectului. Durata unui proiect trebuie să corespundă timpului necesar îndeplinirii acțiunilor și obiectivelor proiectului. Majoritatea proiectelor durează între 2 – 5 ani.

Experiența anterioară cu proiectele LIFE, a arătat că există dificultăți în îndeplinirea acțiunilor pe perioada stabilită de proiect, marea majoritate datorită întârzierilor neprevăzute și a dificultăților întâlnite pe perioada de desfășurare a proiectului. Solicitanții sunt sfătuiți să-și asigure o marjă de siguranță (ex. – 6 luni) atunci când stabilesc calendarul acțiunilor.

Solicitanții mai trebuie să știe, că în cazul finalizării acțiunilor înaintea datei de încheiere a proiectului, pot depune raportul final mai devreme decât este prevăzut în calendar și pot astfel să primească finanțarea finală mai repede decât se menționează în acordul de grant

1.6.8. Unde se pot desfășura proiectele LIFE+

Proiectele depuse în sesiunea 2011 se pot desfășura doar pe teritoriul Statelor Membre ale Uniunii Europene. Nu se acceptă ca acțiunile și costurile să se efecteze în afara teritoriului UE. Sunt totuși 2 situații de excepție de la această regulă:

- a) O sumă limitată pentru transportul și diurna participării la conferințe, workshop-uri sau evenimente similare, necesare atingerii obiectivelor proiectului, și care a fost prevăzută în propunere și aprobată special de Comisie.
- b) Orice acțiune care trebuie să aibă loc în afara UE pentru a asigura atingerea obiectivelor proiectului în UE. Acțiunea trebuie să aibă în mod direct valoare adăugată în unul sau mai multe state membre, în implementarea, îmbunătățirea sau dezvoltarea legislației de mediu europene. Aplicantul trebuie să furnizeze toate informațiile necesare pentru a demonstra că aceste acțiuni în afara UE sunt esențiale pentru succesul proiectului. Pentru a fi eligibile, aceste acțiuni trebuie să fie efectuate direct de unul din beneficiarii proiectului sau subcontractate unei terțe părți. Beneficiarii asociați înregistrați în mod legal în state non-UE nu vor fi acceptați în proiect. Totuși, se acordă sprijin gratuit pentru entitățile stabilite în state non-UE dacă se dovedesc funcționali pentru obiectivele proiectului.

1.6.9. Care dintre participanții la proiect poate să fie managerul de proiect

Se așteaptă ca proiectul să fie administrat de echipa organizației beneficiare. Cu toate acestea, pe baza unei justificări clare, se acceptă administrarea proiectului de către un subcontractor, sub directa coordonare a acestuia. Orice alt aranjament pentru managementul proiectului trebuie să fie foarte bine argumentat și justificat. Se recomandă, de asemenea, ca fiecare proiect să aibă un manager de proiect permanent.

Chiar dacă nu este obligatoriu să se includă, în bugetul proiectului, costurile managementului proiectului, este bine să se detalieze cine va fi însărcinat cu managementul proiectului, cât personal va fi implicat și ce

timp va fi alocat pentru această sarcină, cine și cum va decide în proiect (de exemplu de cine și în ce mod se va face controlul proiectului).

Este important de specificat că o agenție asociată beneficiarului se ocupă de formularele tehnice și/sau financiare ale proiectului, acest organism **TREBUIE** să fie considerat beneficiar asociat al proiectului pentru ca costurile să fie eligibile pentru cofinanțare.

1.6.10. În ce măsură costurile salariale ale personalului public sunt eligibile pentru cofinanțarea LIFE+

Vezi secțiunea „Formularul financiar de aplicare”, formularul 1 – costurile directe de personal.

1.6.11. Externalizarea activităților proiectului

Beneficiarii trebuie să aibă competența și capacitatea tehnică și financiară de a administra activitățile proiectului propus. Se așteaptă ca partea bugetului alocat la asistență externă să rămână sub 35 %. O parte mai mare, va fi acceptată numai dacă există o justificare adecvată.

Dacă solicitantul este un organism public, orice externalizare (inclusiv externalizarea managementului proiectului) trebuie acordată în concordanță cu regulile și procedurile directivelor comunitare asupra participării publicului.

Pentru suma ce depășește 125.000 €, beneficiarii privați vor invita ofertanți competitivi în calitate de potențiali subcontractori și vor acorda contractul celui mai bun ofertant. Vor urmări respectarea principiului transparenței, egalității de șanse și vor evita apariția conflictelor de interese.

Achizițiile verzi: toți beneficiarii (organisme publice sau private) sunt rugate să acorde importanța cuvenită acțiunilor de achiziție „verzi”. În acest sens, Comisia Europeană a realizat un toolkit ce poate fi găsit la http://ec.europa.eu/environment/gpp/toolkit_en.htm.

1.6.12 Care sunt condițiile pentru proiectele transfrontaliere LIFE+?

Regulamentul LIFE+ arată că, în momentul selecției proiectelor pentru co-finanțare, o atenție specială se acordă proiectelor transnaționale, mai ales acelor care garantează protecția mediului sau a naturii. Astfel că, un proiect transfrontalier trebuie depus numai cu condiția ca solicitantul să poată furniza toate argumentele necesare unei valori adăugate a abordării transfrontaliere. Dacă pot fi oferite astfel de evidențe, propunerea va fi avea un punctaj ridicat în etapa de selecție a proiectelor și o șansă în selectarea pentru co-finanțare (vezi *Ghidul de evaluare al propunerilor de proiecte LIFE+ 2011*).

Când se pregătește propunerea, trebuie să se specifice clar în costurile proiectului, care este partea participanților din fiecare Stat Membru.

1.6.13. Cât de mare trebuie să fie o propunere LIFE+

O propunere trebuie să fie concisă și cât mai clară posibil. Evitați propunerile foarte mari și descrierile extrem de detaliate a ariei proiectului, tehnologiilor de mediu, listei de specii, etc. Formularul tehnic de aplicare (ex. partea B și C), în mod normal, nu trebuie să depășească 50 de pagini.

O descriere detaliată trebuie să oferiți pentru toate acțiunile proiectului. Trebuie să se anexeze hărți care să arate localizarea acțiunilor propuse. Trebuie să se evite dublare informației în formularele tehnice și financiare. Informațiile financiare vor fi oferite numai în formatele financiare cerute.

Broșurile, CV-urile și alte documente similare nu vor fi depuse și nu vor fi luate în considerare dacă vor fi transmise.

1.6.14. Activitățile recurente nu sunt eligibile pentru finanțarea LIFE+

Regulamentul LIFE+ (articolul 3.2) nu permite finanțarea activităților recurente. Vezi capitolul 2 din prezentul ghid pentru mai multe informații și pentru posibile excepții.

Există o anumită flexibilitate în activitățile recurente pentru dezvoltarea și implementarea obiectivelor Comunității privind armonizarea, monitorizarea comprehensivă și pe termen lung a pădurilor și interacțiunilor de mediu, pentru a evita finanțarea operațiunilor de zi cu zi.

1.6.15. Trebuie asigurată complementaritatea cu alte instrumente de finanțare CE

Conform Articolului 9 din Regulamentul LIFE+, programul nu poate să finanțeze orice "măsură care îndeplinește criteriile și are ca scop principal primirea de asistență pentru aceleași obiective ca și alte instrumente financiare CE". Sunt incluse, Fondul European de Dezvoltare Regională, Fondul Social European, Fondul de Coeziune, Fondul European pentru Agricultură, Fondul European pentru Pescuit și Programul cadru 7 de Cercetare.

Este esențial ca solicitantul înainte de a depune propunerea la Comisia Europeană să verifice dacă acțiunile propuse **nu pot fi sau nu sunt finanțate** din alte fonduri europene. În acest sens solicitanții sunt rugați să semneze o declarație.

Beneficiarii trebuie să informeze Comisia Europeană despre orice finanțare primită de la bugetul Comunității și despre aplicațiile care sunt în desfășurare pentru finanțare. Solicitanții trebuie să verifice dacă primesc granturi operaționale din partea LIFE+ (sau alte programe Comunitare) pentru operațiunile ce se află în desfășurare.

În etapa de revizuire a proiectelor, autoritatea națională poate să fie rugată să indice pașii adoptați pentru a asigura coordonarea și complementaritatea finanțării LIFE+ cu alte instrumente financiare Comunitare.

1.6.16. Rolul Priorităților Anuale Naționale

Articolul 6 din Regulamentul LIFE+ permite Statelor Membre să depună prioritățile anuale naționale – pentru 2010 jumătate din Statele Membre au luat în considerare această posibilitate.

Propunerile depuse la Comisie pot primi un scor mai mare în timpul etapei de evaluare atunci când indicativele naționale sunt îndeplinite în totalitate. Pe de altă parte, proiectele care nu îndeplinesc prioritățile naționale stabilite de Statul Membru respectiv, vor fi evaluate și selectate pe baza calității proiectului.

Prioritățile anuale naționale pot fi vizualizate la următoarea adresă:

<http://ec.europa.eu/environment/life/funding/lifeplus/call/index.htm#nap>

1.7 Informații suplimentare ce vor fi luate în considerare atunci când se scrie o propunere

Eforturi pentru reducerea proiectelor „carbon footprint” Solicitanții sunt rugați să explice cum intenționează să asigure la un nivel cât mai scăzut posibil „carbon footprint” din proiectul respectiv. Vor fi incluse detalii privind eforturile de reducere a emisiilor de CO₂ pe perioada de desfășurare a proiectului. Solicitanții trebuie să știe că nu sunt considerate eligibile costurile pentru emisiile de gaze cu efect de seră .

Cei interesați direct sau indirect de sectoarele sau activitățile de turism sunt rugați să ia în considerare Comunicatul Comisiei COM (2010) 352 din 30/06/2010 „Europa, destinația turistică nr. 1 a lumii – un nou cadru politic pentru turism în Europa”⁵ și să descrie dacă și cum proiectul propus susține obiectivele stabilite în comunicat.

⁵ http://ec.europa.eu/enterprise/sectors/tourism/files/communications/communication2010_en.pdf

1.8. Clauza de protecție a datelor personale

Datele personale furnizate împreună cu propunerea de proiect, cu referire la nume, adresă, alte date de contact ale beneficiarului, beneficiarilor asociați și co-finanțatorilor, vor fi introduse într-o bază de date numită ESAP ce va fi făcută disponibilă unității LIFE din cadrul DG Environment și a evaluatorilor externi care sunt obligați printr-un acord de confidențialitate. ESAP este utilizată numai pentru a manageria evaluarea propunerilor LIFE+.

Datele personale ale proiectelor de succes vor fi transferate într-o altă bază de date, BUTLER, care va fi disponibilă unității LIFE din DG Environment și unei echipe de monitorizare externă care este obligată printr-un acord de confidențialitate.

Un sumar al proiectului, inclusiv numele și informații de contact ale beneficiarului, vor fi plasate pe pagina web LIFE și va fi disponibilă publicului larg. Beneficiarul va fi rugat, la un moment dat, să verifice acuratețea informațiilor.

Comisia sau contractorii ei pot utiliza datele personale ale aplicațiilor respinse pentru a urmări viitoarele aplicații ale acestora.

Prin acest proces, Regulamentul CE nr. 45/2001 al Parlamentului European și Consiliului din 18 decembrie 2000 "protecția indivizilor privind procesarea și mutările libere a datelor personale de către instituțiile și organismele comunitare" va fi respectată de către Comisie și subcontractori. Veți avea dreptul de a accesa datele și de a face corecturile necesare.

Depunerea unei propuneri implică acceptarea din partea solicitantului ca datele personale din propunere să fie făcute disponibile bazelor de date menționate anterior. Nu vor fi folosite în alte scopuri decât cele menționate anterior.

2. Life+ Politică și Guvernare de Mediu

2.1. Ce este LIFE+ Politică și Guvernare de Mediu?

Acest ghid face referire strict la *LIFE+ Politică și Guvernare de Mediu*.

LIFE+ Politică și Guvernare de Mediu are ca scop principal contribuția la implementarea, îmbunătățirea și dezvoltarea politicii și legislației de mediu comunitare, incluzând integrarea mediului în alte politici, contribuind astfel la dezvoltarea durabilă. Acțiunile finanțate trebuie să aibă valoare adăugată europeană și să fie complementare acelor acțiuni ce sunt finanțate de alte instrumente financiare comunitare pe perioada 2007-13.

LIFE+ Politică și Guvernare de Mediu cuprinde **proiecte inovative sau demonstrative**⁶ în spiritul Strategiei Göteborg⁷, în special proiecte care contribuie la procesul Lisabona și Europa 2020 prin adăugarea beneficiilor sociale și economice măsurabile la beneficiile de mediu și construirea pe baza unor abordări cunoscute.

În relație cu obiectivele Programului Cadru 6 de Acțiune⁸, obiectivele LIFE+ Politică și Guvernare de Mediu sunt următoarele:

- a. Să contribuie la dezvoltarea și demonstrarea unor politici, tehnologii, metode și instrumente inovative;
- b. Să contribuie la consolidare cunoștințelor de bază pentru dezvoltarea, estimarea, monitorizarea și evaluare politicii și legislației de mediu;
- c. Să permită trasarea și implementarea abordărilor de monitorizare și estimare a stării mediului și a factorilor, presiunii și răspunsurilor cu impact asupra acestuia;
- d. Să faciliteze implementarea politicii de mediu comunitare, cu accent particular pe implementarea la nivel local și regional;

Luând în considerare activitățile Planului de Acțiune pentru Mediu⁹ și obiectivele Programului Cadru pentru Competitivitate și Inovație, *LIFE+ Politică și Guvernare de Mediu* încurajează propunerile legate de:

- Identificare unor tehnologii de mediu/abordări (sau metode sau procese) și a obstacolelor legate de dezvoltarea acestora, precum și a soluțiilor ce depășesc aceste bariere.

Pentru a obține rezultate bune trebuie:

⁶ Numai proiectele considerate cu un grad "ridicat" de inovație pot fi considerate ca fiind într-adevăr inovative în acest context (tehnologii noi sau metode, rezultatele studiilor sau cercetărilor, ce afectează toate sau majoritatea proceselor de producție sau serviciilor).

⁷ La Consiliul European de la Göteborg din iunie 2001, a fost adoptată strategia dezvoltării durabile, prin adăugarea unei dimensiuni de mediu la Strategia Lisabon.

⁸ Sixth Community Environmental Action Plan Decision 1600/2002/EC
<http://ec.europa.eu/environment/newprg/index.htm>.

⁹ Vezi COM (2004) 38 final, Brussels, 28.01.2004 "Tehnologii stimulative pentru dezvoltare durabilă: un plan de acțiune pentru mediu pentru Uniunea Europeană.

- Promovarea celor mai mari aplicații posibile ale tehnologiilor verificate și/sau abordări (rețea de proiecte, diseminarea rezultatelor către organismele relevante);
- Integrarea măsurilor de construire a capacității;
- Să implice administrația publică în difuzarea tehnologiilor și/sau abordărilor dezvoltate de proiecte.

Suportul *LIFE+ Politică și Guvernare de Mediu* va fi alocat celor mai bune propuneri în termeni de soluții inovative pentru problemele importante de mediu, ce vor conduce la rezultate concrete măsurabile, viabile calitativ și cantitativ. Propunerile trebuie să aibă vizibilitate mare, să fie tehnice și financiare. Trebuie să cuprindă și diseminarea cunoștințelor. Caracterul demonstrativ are o importanță particulară; proiectele trebuie implementate la o scală tehnică ce permite evaluarea viabilității tehnice și economice. *LIFE+ Politică și Guvernare de Mediu* nu este direcționat către cercetare sau investiție în tehnologia existentă. LIFE+ urmărește să facă legătura între cercetare, politici și dezvoltarea rezultatelor și implementarea acestora și la îmbunătățirea soluțiilor inovative cu diseminare publică. Propunerile nu trebuie să fie conduse de dorința de a căuta avantaje competitive, însă soluțiile de mediu trebuie diseminate în mod activ și să fie implicate și alte segmente de public.

De asemenea, suportul LIFE + Politică și Guvernare de Mediu, va fi alocat proiectelor care promovează integrarea aspectelor de mediu în celelalte politici. Mai mult chiar, aceasta situație include proiecte care acționează ca un catalizator în mobilizarea altor fonduri (naționale, regionale, locale sau de la alte instrumente ale UE - în special PAC și fondurile regionale) pentru mediu.

Programul Cadru pentru Inovație și Competitivitate¹⁰ (CIP) finanțează activitățile orientate spre piață de preluare a tehnologiilor de mediu și a activităților de eco-inovative, ca și promovarea abordărilor noi sau integrate de eco-inovație, prin aplicarea și replicare proiectelor (CIP – Eco-inovare)¹¹. CIP Eco-inovare acordă în special atenție întreprinderilor mici și mijlocii și susține proiectele care urmăresc prima aplicare sau replicarea tehnologiilor, produselor, proceselor și practicilor eco-inovative, care au fost deja demonstrate cu succes ,dar datorită unor riscuri necesită suport pentru a pătrunde semnificativ pe piață. Inițiativa finanțează proiecte care *sunt în mod clar inovative și prezintă beneficii de mediu substanțiale* în conformitate cu politicile de mediu europene. Trebuie să demonstreze potențialul de replicare, piața largă de desfacere și aplicabilitate.

Astfel, *LIFE+ Politică și Guvernare de Mediu* marchează diferența față de CIP Eco-inovație ce acoperă activitățile orientate spre piață axate pe competitivitate, ceea ce constituie o problemă lipsă a sectorului public¹².

¹⁰ Pentru mai multe detalii despre programul CIP: http://ec.europa.eu/enterprise/enterprise_policy/cip/index_en.htm

¹¹ <http://ec.europa.eu/ecoinnovation>

¹² De exemplu, un management inovativ al deșeurilor municipale poate fi finanțat de LIFE+, însă un proces nou de reciclare cu o abordare de afaceri clare și preluarea tehnologiei respective de către piață trebuie finanțat de către CIP Eco-inovare.

Pentru a ilustra mai bine diferența dintre CIP și LIFE+ vom prezenta două exemple teoretice de proiecte care se încadrează în aceste programe:

(1) Exemplu de proiect CIP replicare pe piață

Obiectivul proiectului

Obiectivul proiectului este acela de a asigura **preluarea pe piață**, în cadrul UE, a unei tehnologii de reciclare inovativă care a fost deja demonstrată cu succes și care datorită unor riscuri existente necesită susținere **pentru a intra semnificativ pe piață**. A fost realizat un prototip al instalației de testare, care a demonstrat că tehnologia este o soluție fezabilă.

Mijloace și acțiuni

Noua modalitate de reciclare crează posibilitatea utilizării acesteia pe o scară largă de-a lungul UE. Mărimea pieței este estimată la 800 ktone de deșeu/an doar pentru Nord-Vestul Europei, care acum ajunge la groapa de gunoi. **O barieră** în calea acceptării pe piață este reprezentată de investițiile necesare pentru industrializarea soluției de reciclare cuplată cu disponibilitatea deșeurilor și cu unele aspecte ale tehnologiei în sine. Astfel, aplicantul și partenerii acestuia au dezvoltat un proiect cu scopul de a **cuceri piața** și de a înlocui soluțiile de tratare a deșeurilor neprietenoase mediului prin introducerea unor tehnologii de mediu răsunătoare. Un element important al proiectului este planul de afaceri care permite **exploatarea și replicarea** soluției propuse.

(2) Exemplu de proiect LIFE+

Obiectivele proiectului

Proiectul își propune să demonstreze o alternativă tehnică fezabilă pentru incinerarea unui anumit tip de deșeu sau pentru depozitarea lui într-o groapă de gunoi. Abordarea propusă implică construcția unei **fabrici pilot** pentru a realiza un **prototip** și a **demonstra** o metodologie inovatoare de reciclare a materialului și de transformare a lui în produse. Proiectul vizează să atingă o rată de reciclare de 800.000 t de deșeu/an prin utilizarea unei tehnologii, care apoi poate fi cu **ușurință transferată** în alte țări ale Europei care au aceeași **problemă de mediu**.

Mijloace și acțiuni

Proiectul este o cale perfectă de a **demonstra** că protecția mediului poate fi realizată concomitent printr-o modalitate **inovatoare** de reciclare, prin utilizarea **celor mai noi** tehnici, precum și printr-o **colaborare** unică între actorii *publici* și cei **privati**. Diseminarea poate, de asemenea, să joace un rol important: proiectul va comunica **comunităților locale** importanța rezultatelor obținute pentru a le face **durabile** și a pentru **crește gradul de conștientizare a publicului**.

Ca o completare, *LIFE+ Politică și Guvernare de Mediu* susține proiectele pentru dezvoltarea și implementarea obiectivelor comunității legate de monitorizarea transfrontalieră armonioasă, comprehensivă și pe termen lung a pădurilor și a interacțiunilor de mediu.

În cele din urmă, componenta de mediu a *Programului Cadru 7 pentru Cercetare (FP7)* se axează pe cercetare, dezvoltare și demonstrație. În măsura în care proiectele LIFE+ sunt proiecte inovative sau demonstrative bazate pe cercetări anterioare, dezvoltate sau demonstrate, va exista un risc scăzut de a se suprapune cu FP7.

Lista indicativă de teme pentru LIFE+ Politică și Guvernare de Mediu

În această secțiune aplicanții vor găsi o listă de teme pe care CE ar dori să primească propuneri. Aceasta nu exclude posibilitatea de prezentare de propuneri pentru teme care nu sunt enumerate aici, în conformitate cu anexa II a Regulamentului LIFE +.

1. Obiectiv principal „Schimbări climatice”

Stabilizarea concentrației gazelor cu efect de seră la un nivel ce previne încălzirea globală peste 2⁰ comparativ cu nivelul pre-industrial.

Contribuție la implementarea angajamentelor UE sub Protocolului de la Kyoto UNFCCC, inclusiv a angajamentelor de reducere a emisiilor de gaze cu efect de seră ale UE până în 2020 sub Pachetul Energie și Schimbări Climatice, în special politici și măsuri în scopul de a atinge obiective naționale;

Contribuție la dezvoltarea și implementarea tehnologiilor de reducere a emisiilor de carbon și de energie regenerabilă cu scopul de a dezvolta o economie europeană cu emisii reduse de carbon

Contribuie la adaptarea și creșterea rezistenței economiei și societății Uniunii Europene, a naturii și biodiversității, a resurselor de apă și sănătății umane la impactul schimbărilor climatice și atenuarea acestora

Acțiuni indicative:

- implementarea și utilizarea instrumentelor de piață în special în vederea realizării reducerii cost-eficiente a emisiilor și adaptării la efectele negative ale schimbărilor climatice.
- Dezvoltarea de bune practici pentru un transport favorabil climei, care, de asemenea, oferă co-beneficii sociale și de mediu substanțiale
- Implementarea de tehnologii inovatoare care reduc substanțial emisiile de GES per unitatea de transport.
- Implementarea de bune practici privind amprenta ecologică a emisiilor de gaze cu efect de seră în produse și servicii cum ar fi utilizarea de energie sau transportul de mărfuri.
- Creșterea capacității de adaptare a instituțiilor publice și organizațiile private la schimbările climatice prin educație și dezvoltare unor planurilor de adaptare.
- Dezvoltarea de proiecte în domeniul schimbărilor climatice care aduc sinergii între reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră și obiectivele de adaptare.
- Dezvoltarea unor abordări inovatoare de adaptare care să demonstreze beneficiile sociale, economice sau de mediu ale acestora pentru a evita diferite daune
- Dezvoltarea de scheme pentru instrumentele de piață pentru a promova adaptarea la schimbările climatice.
- Implementarea și demonstrarea la scară mică (<10 MW) a tehnologiilor de energie regenerabilă
- Dezvoltarea unor practici inovatoare în managementul rețelelor inteligente în contextul unor distribuții descentralizate de energie regenerabilă.
- Contribuția la punerea în aplicare a politicii și legislației UE privind schimbările climatice, inclusiv Directiva privind stocarea geologică a dioxidului de carbon și Decizie privind distribuția eforturilor.
- Contribuție la baza de cunoștințe privind politicile care au un impact asupra acțiunilor de adaptare și interacțiunilor dintre sectoare, atât la nivel global și local.

- Asigurarea că potențialul impact al scenariilor globale al emisiilor sunt corespunzător înțelese și sunt cuplate cu mecanisme eficiente de diseminare.
- Dezvoltarea unor instrumente inovatoare și implementarea unor activități inovatoare care promovează utilizarea în condiții de siguranță ca surse ecologice alternative la gazele cu un nivel ridicat de încălzire globală.

NB. Propunerile care urmăresc promovarea și implementarea proiectelor inovative sau demonstrative corelând biodiversitatea și schimbările climatice, cum ar fi protecția și restaurarea ecosistemelor naturale pentru a conserva sau întări capacitatea de stocare a carbonului (spre exemplu: păduri, corpuri de apă), trebuie depuse sub componenta LIFE+ Biodiversitate.

2. Obiectiv principal “Apă”

Contribuie la îmbunătățirea calității apei prin dezvoltarea unor măsuri cost-eficiente pentru atingerea unui statut ecologic bun în vederea dezvoltării unui plan de management al bazinelor sub Directiva Cadru Apă (WFD).

Dezvoltarea de strategii marine sub Directiva-Cadru privind Strategia pentru Mediul Marin (MSFD) în vederea atingerii unei stări ecologice bune a apelor marine.

Susținerea activităților în vederea asigurării securității și utilizării eficiente a resurselor de apă, îmbunătățirea gestionării cantitative a apei, menținând un nivel ridicat al calității apei și evitarea utilizării abuzive și deteriorarea resurselor de apă.

Contribuie la implementarea principiilor UE privind Recomandarea privind managementul integrat al zonelor costiere.

Contribuie la îmbunătățirea cantitativă a managementului și eficienței apelor

Contribuie la reducerea vulnerabilității apelor și a ecosistemelor la efectele schimbărilor climatice și alte presiuni antropice

Acțiuni indicative

- Pregătirea măsurilor programului WFD și integrarea măsurilor din alte directive cum sunt: Directiva de tratare a apelor urbane poluate, Directiva apelor de îmbăiere, Directiva apei potabile, Directiva Nitrați, Directiva hrană și Directiva IPPC;
- dezvoltarea de exemple de bune practici pentru integrarea preocupărilor legate de WFD în alte politici sectoriale:
 - utilizarea durabilă a hidrocentralelor ce au la bază pe baza bazate punct de vedere ecologic cerințele minime de debit și alte măsuri de reducere;
 - îmbunătățirea pe distanțe lungi a migrației peștilor
 - refacerea habitatelor și reconectarea zonelor inundabile aluviale;
 - reducerea impactului cauzat de navigație cum ar fi ingineria soft pentru diguri, reducerea impactului valurilor și a poluării provenite de la nave;
 - reducerea eutrofizării din surse difuze;
 - implementarea tehnologiilor inovatoare pentru reducea utilizarea îngrășămintelor și a pesticidelor în agricultură
- dezvoltarea de instrumente inovatoare (tehnologii, practici etc.) pentru a îmbunătăți eficiența utilizării apei în gospodării, agricultură și industrie;

- instrumente care să permită IMM-urilor și agricultorilor să evalueze eficiența apei să aplice scheme de administrare/ etichetare
- difuzie și implementarea tehnologiilor și practicilor pentru reducerea retenției de apă, consumul și creșterea re-utilizării apei managementul inundațiilor naturale și creșterea capacității de reținere a apei prin restabilirea de zonelor inundabile și prin asigurarea spațiului pentru apă în zonele urbanizate;
- instrumente pentru detectarea timpurie și managementul secetei
- îmbunătățirea punerii în aplicare a Directivei Nitrați, în special axarea asupra întregului ciclu de azot;
- dezvoltarea de sisteme inovatoare de epurare a apelor uzate;urbane
- dezvoltarea de tehnologii inovatoare și cost-eficiente pentru îmbunătățirea calității apei potabile
- implementarea unor măsuri inovatoare de Management Integrat al Zonelor Costiere;
- implementarea unor măsuri inovatoare de adaptare la riscurile de coastă și la impactul schimbărilor climatice;
- dezvoltarea și implementarea unor măsuri inovatoare pentru prevenirea și gestionarea eroziunii costiere
- implementarea de acțiuni inovatoare de îmbunătățire a apelor pentru scăldat;
- implementarea activităților inovatoare care contribuie la realizarea unei "stări ecologice bune" a apelor marine în conformitate cu Directiva Apelor Marine;
- implementarea infrastructurilor inovatoare verde/albastru care leagă zonele urbane și rurale, precum și zonele marine și de coastă (pasaje pentru pește, restaurarea morfologiei râului, reținerea apei în zonele urbane, refacerea legăturilor dintre corpurile de apă și zonele inundabile ale acestora și a mlaștinilor)

N.B. Atunci când propunerea urmărește crearea infrastructurilor verde/albastru ce au ca scop direct crearea conectivității necesare siturilor Natura 2000, aceasta va fi depusă în cadrul Componentei LIFE+ Natură.

3.Obiectiv principal "Aer"

Atingerea unui nivel de calitate a aerului care nu permite creșterea semnificativă a impactului negativ și a riscurilor asupra sănătății umane și a mediului.

Acțiuni indicative:

- implementarea strategiei privind poluarea aerului;
- testarea tehnologiilor, a metodologiilor și practicilor care reduc poluarea aerului și expunerea populației și/sau a mediului la o calitate necorespunzătoare a aerului;
- dezvoltarea, validarea și demonstrarea de noi metodologii pentru evaluarea inteligentă a poluării aerului, bazate pe măsurători sau modelare, care să vină în sprijinul managementului calității aerului la nivel regional/urban.

4. Obiectiv principal "SOL"

Implementarea Strategiei tematice privind protecția solului (COM (2006) 231, 22.9.2006), care urmărește Protecția și asigurarea utilizării durabile a solului prin conservarea funcțiilor solului, prevenirea amenințărilor, reducerea efectelor acestora și restabilirea solului degradat.

Obținerea unei agriculturi durabile care va contribui la îmbunătățirea aspectelor pozitive asupra mediului, la evitarea impactului negativ și al riscurilor de mediu.

Acțiuni indicative:

- Extinderea bazei de cunoștințe referitoare la procesele de degradare a solului (eroziune, pierdere de materie organică a solului, salinizare, acidifiere, compactare, alunecări de teren, contaminare, pierderea biodiversității solului), cu scopul de a sprijini "domeniul prioritar" cuprinse în propunerea Directivei-cadru (COM (2006) 231, 22.9.2006)
- Sprijin pentru monitorizarea condițiilor solului (inclusiv prelevarea de probe de sol) și a evoluției acesteia în timp;
- dezvoltarea și implementarea practicilor și tehnicilor de utilizare a terenului, în special în proceselor de producție din agricultură și silvicultură, cu scopul de a proteja și îmbunătăți starea solului din punct de vedere al structurii, materiei organice, poluare, biodiversitate etc. Acest lucru poate include sprijinirea agriculturii și silviculturii, prin scheme pilot de agro-mediu, diferite tipuri și tehnologii de management agricol prietenos mediului, de reducere a reziduurilor provenite din agricultură etc.;
- dezvoltarea și implementarea practicilor de utilizare a terenului în mediul urban cu scopul de a proteja și îmbunătăți starea solului și de a minimiza consecințele negative ale etanșării.

5. Obiectivul principal "mediu urban"

Contribuie la îmbunătățirea performanțelor de mediu a zonelor urbane europene.

Acțiuni indicative:

- contribuie la o mai bună implementare a politicilor și legislației de mediu existente la nivel local prin susținerea și încurajarea autorităților locale de a adopta o abordare integrată a managementului urban, inclusiv integrarea pregătirii și monitorizării impactului schimbărilor climatice; o atenție deosebită se va acorda sectorului transport și energie și achiziții publice verzi; și planuri de dezvoltare de (infrastructură) "climate proofing"
- contribuie la implementarea unei infrastructurii verzi urbane, precum și stabilirea legăturilor cu zonele peri-urbane și rurale și relevanța pentru crearea rezistenței față de stress-ul indus de schimbările climatice asupra mediului/sănătății;
- contribuie la "înverzirea" infrastructurii existente de transport și energie și consolidarea funcționalității ecosistemelor spațial legate.

N.B. Atunci când se propun infrastructuri verzi/albastre care urmăresc în mod direct crearea conectivității necesare între siturile Natura 2000, propunerea va fi depusă în cadrul componentei LIFE + Natură.

6. Obiectiv principal „Zgomot”

Contribuie la dezvoltarea și implementarea politicii de zgomot de mediu

Acțiuni indicative

- testarea tehnologiilor, metodologiilor și practicilor care duc la reducerea zgomotului , în special în zona urbană
- de a preveni și a reduce efectele dăunătoare ale expunerii la zgomotul de mediu

7. Obiectiv principal "Chimicale"

Îmbunătățirea protecției mediului și sănătății față de riscurile impuse de chimicale până în 2020 prin implementarea legislației privind chimicalele, în special Regulamentul REACH.

Acțiuni indicative

- întărirea integrării știință – politică și transferul rezultatelor pentru a asigura o bază tehnică solidă în sprijinul REACH¹³;
 - dezvoltarea produselor chimice non-toxice care pot substitui substanțelor toxice,
 - manipularea sigură a substanțelor chimice,
 - utilizarea economică sau durabilă a produselor chimice,
 - modalități de reutilizare a deșeurilor chimice
 - eliminarea produselor chimice periculoase din abur de reciclare
 - modalități de promovare a produselor chimice de consum mai sigure
 - modalități de promovare a produselor chimice mai sigure în industria de aprovizionare
 - sensibilizarea și contribuția la sinergiile dintre substanțe chimice și alte politici de mediu și sănătate
 - utilizarea durabilă a produselor biocide
 - îmbunătățirea cunoștințelor privind evaluarea riscurilor nanomaterialelor
 - acțiuni referitoare la protecția animalelor folosite în scopuri științifice
- dezvoltarea și demonstrarea unor tehnici de reducere a impactului mercurului asupra mediului, inclusiv prin reproiectarea proceselor și produselor

8. Obiectiv principal “Mediul și sănătatea”

Contribuie la politica de mediu și sănătate (Planul de acțiune pentru mediu și sănătate).

Acțiuni indicative

- Legătura de date între datele de monitorizare a mediului (substanțe chimice, etc), biomonitorizare umană și sănătate umane
- Dezvoltarea de exemple de bune practici pentru utilizarea datelor de monitorizare a mediului în scopul protejării sănătății umane
- Dezvoltarea de exemple de bune practici pentru reducea/minimizarea impactului utilizării produselor farmaceutice asupra mediului și sănătății umane
- protecția stratului de ozon pentru a reduce impactul negativ asupra sănătății umane și mediului

9. Obiectiv principal “Deșuri și resurse naturale”

Susținerea implementării, monitorizării și dezvoltării politicii și legislației de mediu europene privind deșeurile desemnate pentru a asigura managementul durabil și utilizarea resurselor naturale și a deșeurilor, - cu accent particular pe eficiența resurselor impactul ciclului de viață al produselor, obiceiurile de consum, incapacitatea de plată și prevenirea deșeurilor.

Acțiuni indicative:

¹³ Poate fi inclus, de asemenea, suportul pentru legislația privind siguranța altor chimicale, precum și promovarea testărilor non-animale

- sensibilizare și instruire privind implementarea și întărirea legislației UE privind deșeurile pentru autoritățile locale, regionale și naționale.
- înființarea în statele membre unor instalații, inclusiv realizarea tuturor măsurilor pregătitoare și de susținere necesare, cu scopul de a asigura o rețea integrată și adecvată de instalații de eliminare a deșeurilor și de instalații pentru recuperarea deșeurilor mixte urbane, în conformitate cu articolul 16 din Directiva 2008/98/CE privind deșeurile (Directiva-cadru UE privind deșeurile).
- Sprijinirea dezvoltării, monitorizarea și implementării a planurilor de gestionare a deșeurilor, a programelor de prevenire a deșeurilor și măsuri pentru a încuraja aplicarea ierarhiei deșeurilor care urmează să fie stabilite și aplicate în cadrul noii directive-cadru UE privind deșeurile, în special articolele 4, 28 și 29 din Directiva 2008/98/CE.
- sprijin pentru statele membre și instituții cu scopul de a analiza și a identifica aspectele problematice și deficiențele în legătură cu punerea în aplicare și întărirea legislației UE privind deșeurile, inclusiv programe de schimb între Statele membre.
- Elaborarea și diseminarea de bune practici pentru implementarea și întărirea legislației UE privind deșeurile, inclusiv programe de schimb între Statele membre.
- Suport pentru pregătirea și dezvoltarea noii legislații și politici privind deșeurile concepute să pună în aplicare în mod corect legislația UE privind deșeurile și pentru a actualiza cerințele sale la nivelul UE, luând în considerare progresul tehnic și științific.

10. Obiectiv principal "Păduri"

Furnizează, în special prin rețeaua de coordonare europeană, o bază concisă și completă de informații privind pădurile în relație cu schimbările climatice (impactul asupra ecosistemului forestier, reducerea, efectele substituției), biodiversitate (dezvoltarea continuă a informației de bază și protecția ariilor forestiere), incendii forestiere, condiții forestiere și funcții de protecție forestiere (apă, climă, sol și infrastructură), precum și contribuția la protejarea pădurilor împotriva incendiilor.

Acțiuni indicative:

- promovarea colectării, analizei și diseminării informațiilor relevante privind pădurile UE și interacțiunile dintre păduri și mediu;
- promovarea armonizării, a eficienței și eficacității activităților de monitorizare a pădurilor și a sistemului de colectare a datelor, utilizarea sinergiilor pentru realizarea legăturilor între mecanismele de monitorizare stabilite la nivel regional, național, European și global.
- stimularea sinergiilor dintre problemele specifice ale pădurilor și inițiativele de mediu și legislație (strategia de sol, Natura 2000, Directiva Cadru Apă, producție și Consum Durabil, achiziții verzi, eficiență energetică etc.).
- contribuție la managementul durabil al pădurilor, în special prin colectarea datelor legate de balanța de carbon a pădurilor UE, biodiversitate forestieră și indicatori îmbunătățiți Pan-europeni pentru managementul durabil al pădurilor așa cum a fost adoptat la MCPFE Expert Level Meeting 7-8 October 2002, Viena, Austria;
- construirea capacităților la nivel național și comunitar pentru a permite coordonarea și controlul monitorizării pădurilor relevante și reprezentative UE;
- consolidarea serviciilor ecosistemice forestiere prin (re)-stabilirea legăturilor funcționale sau spațiale între zonele împădurite, care să garanteze permeabilitatea dintre zonele forestiere și terenurile deschise, ca parte a Infrastructurii verzi.

N.B. Atunci când se propun infrastructuri verzi/albastre care urmăresc în mod direct crearea conectivității necesare siturilor Natura 2000, propunerea trebuie să depună în cadrul LIFE + Natură.

11. Obiectiv principal “Inovația”

Contribuie la dezvoltarea și demonstrarea abordărilor politice inovative, tehnologiilor, metodelor și instrumentelor de asistare a implementării Planului de Acțiune pentru Mediu (ETAP), prin acțiuni complementare Programului Cadru pentru Competitivitate și Inovare.

Acțiuni indicative

- identificarea, testarea și comunicarea tehnologiilor inovative și emergente, care pot fi potențial considerate ca Cele mai Bune practici (BAT) pentru îmbunătățirea documentelor de referință ale celor mai bune tehnologii (BREF) a sectoarelor specifice.
- identificare, testare și comunicare a bunelor practici inovatoare și emergente pentru creșterea rezistenței la schimbările climatice

12. Obiectiv principal “Abordări strategice”

Promovarea implementării eficiente și întărirea legislației de mediu comunitare și îmbunătățirea cunoștințelor de bază pentru politicile de mediu.

Îmbunătățirea performanțelor de mediu a IMM-urilor.

Promovarea abordării strategice de planificare integrată pentru îmbunătățirea utilizării mării și terenurilor. integrarea schimbărilor climatice în politicile și programele cheie

Acțiuni indicative:

- Întărirea cunoștințelor de bază pentru realizarea și implementarea politicilor prin:
 - construirea unui Share Environmental Information System (SEIS) și susținerea implementării Global Monitoring for Environment and Security initiative (GMES).
 - îmbunătățirea accesului la schimbul de date și informații asupra mediului prin punerea în aplicare a orientărilor INSPIRE și SEIS
 - promovarea unor sisteme de informare marine și de coastă pentru a sprijini planificarea strategică de-a lungul graniței uscat-mare
- Implementarea Environmental Compliance Assistance Programme pentru IMM-uri ¹⁴;
- promovarea abordărilor integrate de planificare, care ia în considerare abordările ecosistemice de combatere a fragmentării și dezvoltarea unei infrastructuri verzi care sprijină utilizarea multi-funcțională a terenurilor prin protejarea și îmbunătățirea serviciilor ecosistemice.

Orice proiect care se adresează obiectivelor mai sus menționate este acceptat, însă Comisia Europeană va favoriza în anul 2011 proiectele care tratează problema:

¹⁴ COM (2007)379. Mai multe informații sunt disponibile la <http://ec.europa.eu/environment/sme>

- eficiența resurselor, dezvoltarea și implementarea politicilor desemnate să asigure managementul durabil și utilizarea resurselor naturale și deșeurilor.

Prin eficiența resurselor înțelegem aducerea unor schimbări în economie pentru a folosi și gestiona eficient resursele naturale. Sunt incluse toate resursele și intrările.

Orice proiect care se încadrează în aceste arii prioritare trebuie să aibă în vedere campanii de creștere a gradului de conștientizare pentru a putea fi depus în cadrul Life+ Informare și Comunicare. Comisia Europeană va fi interesată să primească, în cazul Life+ Informare și Comunicare, propuneri care combină dezvoltarea tehnicilor și a rezultatelor cu lecțiile învățate din alte proiecte Life pentru o temă specifică/sector (de ex. tratarea apelor uzate, producerea de energie regenerabilă, managementul deșeurilor agricole), precum și realizarea transferului activ către principalii stakeholderi care pot implementa cu succes aceste tehnici.

2.2 Principii generale LIFE+ Politică și Guvernare de Mediu

Cine poate participa

Propunerile pot fi prezentate de către entități legal stabilite în statele membre ale Uniunii Europene (ONG, societăți comerciale, firme comerciale și industriale, autorități locale, etc.). Pentru *LIFE+ Politică și Guvernare de Mediu* sunt încurajate să participe autoritățile publice de la nivel local și regional.

Demonstrație și/sau inovație

Proiectele *LIFE+ Politică și Guvernare de Mediu* trebuie să fie ori proiecte inovatoare ori proiecte demonstrative. Proiectele *LIFE+ Politică și Guvernare de Mediu* trebuie să aibă incluse ca parte integrantă evaluarea și diseminarea activă a rezultatelor și a experiențelor proiectului.¹⁵

Un proiect "**demonstrativ**" pune în practică, testează, evaluează și diseminează acțiuni/metodologii care sunt într-un anumit grad noi sau nefamiliare contextului specific al proiectului (geografic, ecologic, socio-economic...) și **trebuie aplicate în mare măsură în** alte zone cu condiții similare. Deci, proiectul trebuie să menționeze chiar de la început dacă tehnicile și metodele folosite pot fi utilizate sau nu în contextul proiectului.

Proiectul trebuie să demonstreze faptul că au fost luați în considerare pașii necesari pentru a asigura veridicitatea informațiilor. În ceea ce privește scala demonstrativă, proiectul trebuie implementat și la o scară tehnică care va permite evaluarea viabilității tehnice și economice la o scară mai largă. Propunerea trebuie să justifice alegerea unei scări particulare în conformitate cu prevederile de mai sus. Pe scară restrânsă, pentru proiectele care promovează implementarea sistemelor de suport decizional, trebuie să se demonstreze viabilitatea tehnică și economică și să facă posibilă o comparație cu situația inițială.

Monitorizarea, evaluarea și diseminarea activă a principalelor rezultate ale proiectului și/sau a experienței proiectului constituie parte integrală a proiectului și este o continuare. Un proiect demonstrativ tinde să încurajeze alți stakeholderi să folosească tehnicile și metodele de conservare demonstrate în proiect.

Un proiect **inovativ** aplică tehnici sau metode ce nu au mai fost testate înainte sau în altă parte și care oferă potențiale avantaje de mediu comparativ cu cele mai bune practici actuale.

În situațiile în care acțiunile propuse sunt considerate inovative, nivelul inovației poate fi evaluat din mai multe puncte de vedere:

- a) Raportat la tehnologiile care au fost aplicate în proiect (inovația tehnică)
- b) Referitor la felul în care tehnologiile sunt implementate (inovația din cadrul procesului sau metodele)

Aceste dimensiuni diferite ale inovației trebuie privite la nivel global. Procesul de inovație nu trebuie să fie redus doar la descoperiri de ordin tehnologic. De exemplu, o procedură nouă poate schimba o anumită treaptă în procesul de producție sau poate aduce o transformare a întregului ciclu și per total impactul respectivului ciclu. Același lucru se aplică pentru un model economic sau de afaceri nou care ar avea potențialul de a transforma o valoare nulă până în momentul respectiv într-una valoroasă în înțelesul unei

¹⁵ Numai proiectele pentru "dezvoltarea și implementarea obiectivelor comunități privind monitorizarea transfrontalieră armonioasă, comprehensivă și pe termen lung a pădurilor și interacțiunilor de mediu" fac excepție de la această regulă (articolul 3.2. al Regulamentului LIFE+)

schimbări a modelului economic. Tehnologia geografică sau practica de a utiliza transferul (fără o dezvoltare autentică a caracterului inovator) nu pot fi considerate ca fiind inovatoare. În mod egal, proiectele care implică cercetare pură și dezvoltare sau numai activități pregătitoare (studii, rapoarte) nu pot fi considerate inovatoare.

Monitorizarea, evaluarea și diseminarea activă a principalelor rezultate și/sau experiențe ale proiectului constituie parte integrantă a proiectului. Un proiect inovator, urmărește să evalueze dacă tehnicile inovative și metodele folosite funcționează sau nu. Mai mult chiar, urmărește să informeze stakeholderii cu privire la rezultate și să încurajeze utilizarea adecvată a tehnicilor și metodelor de succes ale proiectului.

Stabilirea unei aplicații de bune practici/metodologie într-o anumită regiune geografică unde nu au mai fost aplicate înainte sunt considerate mai degrabă „demonstrative” decât „inovatoare”.

Acțiunile recurente nu pot fi finanțate

Regulamentul LIFE+ (articolul 3.2) nu permite finanțarea activităților recurente.

O *acțiune recurentă* este în contextul acestui ghid de solicitare „operații de zi cu zi”. Orice acțiune **recurentă** de monitorizare sau management care a fost efectuată deja înainte de începerea proiectului și care trebuie continuată și după terminarea proiectului (cu aceeași intensitate, folosind aceleași tehnici și materiale...) nu poate fi inclusă în bugetul propunerii necesitând valoare adăugată și durabilitate în cadrul proiectului. Cu toate acestea, acțiuni recurente cu o valoare demonstrativă clară și/sau acțiuni inovatoare recurente pot fi considerate eligibile pentru funding¹⁶. În astfel de cazuri, propunerea trebuie să explice în mod clar caracterul demonstrativ/inovator.

Complementaritatea cu alte instrumente de finanțare CE

Solicitanții trebuie să ia cunostință cu capitolul 1 al prezentului ghid.

Din moment ce proiectele *LIFE+ Politică și Guvernare de Mediu* trebuie să fie demonstrative sau inovative, nu există pericolul suprapunerii cu alte instrumente de finanțare UE, excepție Programul Cadru de Inovație.

Din moment ce Programul Cadru de Inovație¹⁷ (CIP) va finanța activitățile orientate spre piața de preluare a tehnologiilor de mediu și a activităților eco-inovative, ca și promovarea abordărilor noi sau integrate de eco-inovație, cum sunt managementul de mediu, produse, procese și servicii prietenoase mediului, *LIFE+ Politică și Guvernare de Mediu* se va axa în principal pe proiectele solicitanților din sectorul public ce nu au orientare de piață.¹⁸

Ratele maxime de co-finanțare

¹⁶ O anumită flexibilitate se poate acorda proiectelor care sunt în mod clar legate de dezvoltarea și implementarea obiectivelor Uniunii Europene referitoare la armonizarea, completarea și monitorizarea pe termen lung a pădurilor și interacțiunilor de mediu.

¹⁷ Pentru detalii privind programul CIP: http://ec.europa.eu/enterprise/enterprise_policy/cip/index_en.htm

¹⁸ De exemplu, un proiect care se referă la un management inovativ al deșeurilor municipale trebuie să fie finanțat prin intermediul LIFE +, în timp ce un proiect care se adresează proceselor noi de reciclare cu un plan de afaceri clar și de pătrundere pe piață a tehnologiei trebuie să fie finanțat de către CIP Eco-inovare.

Proiectele *LIFE+ Politică și Governare de Mediu* sunt co-finanțate de către Comisie la o rată maximă de 50% pentru costurile eligibile ale proiectului.

Eligibilitatea costurilor

Solicitanții trebuie să evite prezentarea costurilor legate de următoarele activități ce sunt considerate **neeligibile** pentru finanțare: (costuri neeligibile suplimentare apar în Articolul 26 al Prevederilor Comune)

- Activități de cercetare și dezvoltare tehnologică;
- Studii care nu sunt legate specific de scopul propunerii;
- Costuri pentru protecția dreptului de proprietate intelectuală
- Investiții în infrastructuri majore sau investiții de natură non-inovative, incluzând acțiuni deja confirmate la scală industrială;
- Costuri pentru înregistrarea procedurilor EMAS și ECOLABEL
- Cumpărarea de terenuri și alte costuri relaționate;

Pentru a fi considerate **eligibile**, costurile trebuie:

- să fie prevăzute în bugetul propunerii,
- corespunzătoare acțiunilor coerente tehnic și financiar, fezabile și cu valoare monetară, să fie direct legate de și necesare administrării propunerii.
- să se efectueze **pe perioada de desfășurare a proiectului**, așa cum se arată în acordul grantului, să fie înregistrate în contul beneficiarului sau al partenerului și să fie identificabile și controlabile.

3.Cum se concepe o propunere de proiect?

Atunci când pregătiți propunerea, trebuie să luați în considerare următoarele tipuri de acțiuni principale:

- Acțiunile pregătitoare
- Faza de implementare
- Monitorizarea impactului acțiunilor proiectului (obligatoriu)
- Acțiuni de comunicare și diseminare (obligatorii)
- Managementul și monitoringul proiectului (obligatoriu).

Acțiuni pregătitoare

Ca regulă generală, toate acțiunile pregătitoare trebuie să aibă ca rezultate recomandări practice și/sau informații ce pot fi implementate (pe perioada proiectului sau după terminarea acestuia) și utilizate fără activități de pregătire ulterioare. Mai mult chiar, acolo unde acțiunile pregătitoare nu conduc la implementarea directă pe perioada proiectului, propunerea trebuie să furnizeze un set detaliat de explicații, angajamente și garanții pentru a asigura implementarea în totalitate a acestora după ce proiectul este efectiv garantat. Majoritatea proiectelor includ acțiuni pregătitoare. Proiectele pot să nu conțină acțiuni pregătitoare dacă au fost completate anterior începerii proiectului.

În general, acțiunile pregătitoare:

- Nu trebuie să fie acțiuni de cercetare,
- Trebuie să fie limitate în timp (trebuie să fie mai scurte decât durata proiectului),
- Trebuie să fie clar legate de obiectivele proiectului

Acțiunile pregătitoare trebuie să rămână la pregătirea fazei actuale de implementare a proiectului (planificare tehnică, proceduri de autorizare, consultarea stakeholderilor, etc.).

Etapă de implementare

Reprezintă acțiunile cheie ale propunerii. Acestea trebuie să fie *acțiuni inovatoare și/sau demonstrative*.

Impactul acestor acțiuni trebuie *monitorizat* pe perioada de desfășurare a proiectului.

Monitorizarea impactului acțiunilor proiectului (obligatoriu)

Toate proiectele trebuie să includă acțiuni de monitorizare

Acțiunile de implementare (acțiuni C) trebuie să ducă la o îmbunătățire măsurabilă a stării mediului vizat de proiect. Monitorizarea acestor efecte trebuie să aibă loc pe parcursul proiectului, iar rezultatele sale trebuie evaluate periodic. În acest sens, fiecare propunere de proiect trebuie să conțină un număr adecvat de activități de monitorizare pentru a măsura impactul proiectului asupra problemei de mediu vizate. Aceste activități sunt diferite de monitorizarea progresului proiectului (acțiuni F). În acest sens, managementul proiectului trebuie să identifice indicatori specifici care să fie utilizați în măsura impactul proiectului. Acești indicatori trebuie să fie în concordanță cu problema de mediu abordată și tipul de activități planificate pe parcursul proiectului. Situația inițială de la care proiectul începe trebuie să fie evaluată, iar progresul înregistrat trebuie evaluat în comparație cu aceasta. Monitorizarea impactului proiectului asupra problemei de mediu trebuie să permită managementului de proiect să confirme eficacitatea măsurilor adoptate pentru problema specifică de mediu și amenințările înregistrate, fie să pună sub semnul întrebării aceste mijloace și să dezvolte altele noi. La sfârșitul proiectului, beneficiarii trebuie să fie în măsură să cuantifice progresele realizate, în ceea ce privește impactul asupra problemei de mediu vizate.

În plus, fiecare propunere trebuie să includă o acțiune cu scopul de a evalua impactul socio-economic al acțiunilor proiectului asupra populației și economiei locale. Această situație poate lua forma unui studiu de consolidare a datelor și rezultatelor asupra proiectului, care urmează să fie livrate cu raportul final. Proiectele trebuie să urmărească creșterea conștientizării sociale și acceptarea beneficiilor rezultate din protejarea mediului înconjurător. Exemple de efecte pozitive ale unui proiectului: creșterea directă sau indirectă forței de muncă, consolidarea altor activități (de exemplu, ecoturism) menite să dezvolte sursele de venit suplimentare, compensarea izolării sociale și economice, creșterea profilului zonei/regiunii, constând în creșterea viabilității comunității locale (în special în zonele rurale)

Acțiuni de comunicare și diseminare (obligatorii)

Proiectele *LIFE+ Politică și Guvernare de Mediu* sunt proiecte inovatoare și/sau demonstrative (excepție proiectele care vizează monitorizarea comprehensivă, pe termen lung și armonizată a pădurilor). Ele **trebuie să includă un set semnificativ de acțiuni pentru a disemina rezultatele proiectului**, astfel încât să fie comunicate în mod activ acelor utilizatori țintă care vor folosi cel mai bine informația și experiențele proiectului.

Acestea includ:

- Activități de informare a publicului și a stakeholder-ilor privind proiectul, cu scopul de a facilita implementarea proiectului;
- Acțiuni de conștientizare și diseminare cu scopul de a face cunoscut proiectul și rezultatele sale, atât publicului cât și stakeholderilor ce pot beneficia din experiența proiectului și pot implementa ei înșiși acțiunile inovatoare demonstrate în proiect.

Gama de acțiuni posibilă este foarte largă (activități media, organizarea unor evenimente pentru populația locală, activități didactice cu școlile locale, seminarii, workshop-uri, broșuri, pliante, newslettere, DVD-uri, publicații locale, ...), iar acțiunile propuse trebuie să formeze un pachet coerent de acțiuni. Pentru o bună eficiență, aceste acțiuni trebuie să înceapă imediat după inițierea proiectului. Fiecare acțiune de comunicare și diseminare trebuie să definească clar și să justifice audiența țintă și se așteaptă să aibă un impact semnificativ. Costurile pentru organizarea unor întâlniri mari sau finanțarea unei infrastructuri la scară largă a vizitelor, nu sunt eligibile.

În ceea ce privește datele colectate sau prelucrate ca parte sau ca rezultat al unui proiect orientat pe monitorizarea pădurilor, solicitantul trebuie să demonstreze că:

- accesul la toate sursele de informații menționate în propunere pot fi garantate,
- sistemele de informare puse în aplicare poate fi susținute și după încheierea proiectului,
- toate informațiile vor fi transferate Centrului European de Date Forestiere (EFDAC de la JRC) pentru difuzarea publică, dacă se solicită;
- lecțiile învățate să contribuie la dezbateră publică urmărind Cartea verde privind protecția și informarea forestieră în cadrul UE: Pregătind pădurile pentru schimbările climatice (COM (2010) 66).

A se reține că anumite acțiuni de conștientizare publică și diseminare sunt obligatorii (proiectarea site-ului web, panouri publicitare, ...) și de aceea trebuie să fie prevăzute clar ca acțiuni separate. Vezi articolul 13 din Prevederi Comune: "Acțiuni de comunicare...".

Pentru detalii privind acțiunile de comunicare și diseminare, vizitați pagina <http://ec.europa.eu/environment/life/toolkit/comtools/index.htm>.

Managementul și monitoringul progsului proiectului (obligatoriu)

Fiecare propunere trebuie să aibă un număr adecvat de acțiuni de management și monitoring a proiectului. Acest lucru implică toate acțiunile următoare și costurile asociate:

- Managementul proiectului, activitățile adoptate de beneficiar și parteneri pentru managementul proiectului (administrative, aspecte tehnice și financiare) și pentru îndeplinirea obligațiilor de raportare LIFE+. Managementul tehnic al proiectului poate fi parțial externalizat. Externalizarea managementului proiectului este posibilă, furnizând beneficiarului controlul total al proiectului. Structura managementului proiectului trebuie să fie clar prezentată (să includă o organigramă și detalii ale responsabilităților fiecărei persoane implicate și a organizației implicate). Se recomandă ca personalul proiectului să aibă experiență în managementul de proiecte.
- Monitorizarea și evaluarea eficienței, beneficiul de mediu al principalelor acțiuni din proiect
- Audit extern și garanții bancare, acolo unde este obligatoriu.
- Instruiri, workshop-uri și întâlniri organizate pentru beneficiarii proiectului, acolo unde este necesar pentru atingerea obiectivelor proiectului.
- Participarea și organizarea rețelei (de exemplu cu alte proiecte LIFE) și platforme informaționale relaționate obiectivelor proiectului (inclusiv la nivel internațional acolo unde se justifică).

Se recomandă ca activitatea coordonatorului de proiect să fie full – time. Dacă un coordonator sau manager de proiect contribuie direct la implementarea unor acțiuni, o parte din costurile salariale vor fi atribuite costurilor estimate acestor acțiuni.

4. Formularul de aplicare

Vă rugăm să folosiți formularul de aplicare (document pdf), care corespunde propunerii, (ex. pentru o propunere de proiect pe natură folosiți formularul de aplicare LIFE + Natura, iar pentru o propunere de proiect pe biodiversitate folosiți formularul de aplicare LIFE + Biodiversitate. Formularul de aplicare conține atât formularul tehnic cât și formularul financiar.

Reguli generale privind modul de completare a formularelor:

- Puteți introduce informații, fie direct în casete sau puteți copy/paste informația în format text simplu;
- datele între diferitele formulare tehnice și financiare sunt intrinsec conectate; acesta este motivul pentru care informațiile vor fi introduse manual numai o dată și apoi transferate automat către celelalte domenii relevante din fișier;
- Campurile marcate cu un chenar roșu sunt legate de informațiile obligatorii și trebuie completate;
- Campurile cu fundal galben nu poate fi completat manual deoarece respectivele informațiile vor fi extrase/calculate automat din celelalte formulare;
- Utilizarea "+" pentru a adăuga și "-" pentru a șterge informațiile;
- este permisă introducerea unor informații de tip hărți, grafice, tabele, fotografii, acolo unde apare caseta "Pictures";
- Vă rugăm să folosiți următorul format pentru toate datele: ZZ-LL-AAAA.

4.1 Formularul tehnic de aplicare

Parte tehnică din fișele de aplicare *LIFE+ Politică și Guvernare de Mediu* este alcătuită din 3 părți (A, B și C).

Toate formularele sunt obligatorii și trebuie completate în totalitate, excepție

Acolo unde formularele nu sunt obligatorii sau unde nu există informație specifică pentru diferite părți ale formularelor obligatorii, sunteți sfătuiți să treceți „not applicable” sau „none” sau „no relevant information” sau o indicație relevantă

Partea A – informații administrative

Formularul A1

Limbajul propunerii: se va alege limba din meniul care se desfășoară

Titul proiectului (max 120 caractere): trebuie să conțină elementele cheie și obiectivele proiectului. Comisia Europeană poate solicita schimbarea numelui pentru a fi totul cât mai clar. Titlul proiectului trebuie să fie întotdeauna în engleză, chiar dacă proiectul este scris în altă limbă.

Data de începere așteptată: cea mai apropiată data de începere a proiectului este 1 iunie 2012.

Domeniul: puteți alege numai un singur domeniu – alegeți domeniul pe care îl considerați adecvat

Lista de beneficiari/co-beneficiari:

Numele beneficiarului coordonator / beneficiar asociat / co-finanțator: denumirea juridică sub care organizația este înregistrată oficial.

Adaugă beneficiar asociat / co-finanțator: Dacă faceți clic pe "da" vor fi create formularele obligatorii corespunzătoare pentru fiecare beneficiar nou asociat (formularele A4 și A5) / co-finanțator (formularul A6).

Formularul A2

Numele scurt (max 10 caractere): Beneficiarul trebuie să fie identificabil în formularele tehnice și financiare ale propunerea (FC și F1 - F8), după numele scurt

Statut legal: se va selecta una din cele 3 posibilități: *Organism Public, Organism privat sau organism cu caracter non-profit (inclusiv ONG)*. Marcați cu un “X” în căsuța corespunzătoare. Alte detalii, privind modul de diferențiere al organizațiilor private de organismele publice, pot fi găsite în secțiunea 5 din capitolul 1 al prezentului ghid.

Taxa pe valoare adăugată (TVA): dacă este aplicabil, furnizați TVA al organizației în registrul TVA

Numărul legal de înregistrare: dacă este aplicabil, furnizați numărul național de înregistrare al organizației sau codul acesteia din registrul comercial (din registrul Camerei de Comerț), registrul de afaceri sau altele

Statul Membru: se va selecta țara din meniul care se derulează

Titlul: titlul comun de adresare în corespondența cu o persoană. Exemplu: Dl., Dna, Dr. Prof.

Funcția: furnizați funcția persoanei care se ocupă de coordonarea propunerii. Exemplu: Managing Director, Financial Director, Sales Manager, Project Manager, etc.

Nume Departament/Serviciu: numele departamentului și/sau serviciului din organizația ce coordonează propunerea și pentru care lucrează persoana de contact. Detaliile legate de adresă, cerute de căsuța imediat următoare, trebuie să fie ale departamentului /serviciului și nu adresa legală a organizației

Scurtă descriere a activităților beneficiarului: se va descrie organizația beneficiarului, statutul legal, activitățile și competența în conservarea naturii/biodiversității, în special relația cu acțiunile propuse. Descrierea făcută ar trebui să permită Comisiei să evalueze capacitatea tehnică a beneficiarului coordonator (dacă are experiența și expertiza necesară pentru implementarea cu succes a proiectului).

Pentru organizațiile private vă rugăm să menționați elementele cheie ce demonstrează că organizația este recunoscută ca atare.

Formularul A3

Înainte de a începe completarea acestui formular, verificați dacă solicitantul nu îndeplinește una din condițiile specificate în paragraful întâi al articolului 93.1 și 94 din Regulamentul Financiar (EC) 1605/2002, <http://europa.eu/scadplus/leg/en/lvb/l34015.htm>

Semnătura: Formularul **trebuie să fie semnat**, iar semnătura **trebuie să fie datate**. **Numele și statutul** persoanei care semnează formularul trebuie să fie clar indicate. Când formularul este completat inclusiv domeniile care vor fi completate în mod automat (fundal galben), vă rugăm să imprimați folosind butonul "Print this page", scanați ca un fișier imagine (nu ca un fișier pdf) și încărcați-l pe pagina următoare.

Formularul A4

Pentru a completa acest formular, vezi instrucțiunile de completare ale formularului A3

Formularul A5

Vezi instrucțiuni de completare pentru formularul A2

Formularul A6

Pentru a completa acest formular, vezi instrucțiunile de completare ale formularului A3

Statutul angajamentului financiar: indicați "*Confirmat*" sau "*Va fi confirmat*". Dacă opțiunea este "să fie confirmat", va trebui să se explice. Trebuie să se țină cont că într-o etapă viitoare a procesului de selecție va trebui să furnizeze formularul A6 cu statut "confirmat".

Important: Dacă un beneficiar coordonator/beneficiar asociat cofinanțează proiectului, acesta trebuie să apară în propunere doar cu acest rol unic de beneficiar coordonator/beneficiar asociat.

Formularul A7

La fiecare întrebare răspunsurile trebuie să fie clare și complete. **In general, aplicanții subestimează importanța acestui formular.** Proiectele LIFE+ **pot să nu includă** acțiuni ce îndeplinesc scopurile altor instrumente financiare comunitare (vezi "Complementaritatea cu alte instrumente de finanțare CE " din secțiunea principii generale). **Solicitanții trebuie să verifice acest aspect cu multă atenție** (luați în considerare punctul 1 al declarației din formularul A3 pe care trebuie să-l semnați) și furnizați toate informațiile posibile în răspunsurile pe care le dați. În acest sens trebuie oferite documente suport (ex. copie după textul programului relevant), atunci când sunt considerate relevante.

Autoritățile Naționale pot fi rugate să verifice declarația.

Partea B – Obiective și rezultate așteptate

Formularul B1 – Descriere generală a proiectului (va fi completat în engleză)

Vă rugăm să faceți o descriere generală a proiectului. Descrierea trebuie să fie structurată, concisă și clară. Trebuie să includă:

- **Obiective:** listați obiectivele proiectului în ordine descrescătoare a importanței. Obiectivele trebuie formulate în funcție de contribuția proiectului la dezvoltarea și demonstrarea a abordărilor politice, tehnologiilor, metodelor și instrumentelor inovatoare; din punct de vedere al contribuției la consolidarea bazei de cunoștințe pentru dezvoltarea, evaluarea, monitorizarea politicii și legislației de mediu. Obiectivele trebuie să fie realiste (să poată fi îndeplinite în perioada de desfășurare a proiectului, cu bugetul și măsurile propuse), clare (fără ambiguități).
- **Acțiunile și mijloacele implicate:** explicați clar ce mijloace vor fi utilizate pe perioada proiectului, pentru a putea îndeplini obiectivele menționate mai sus (nu vor fi specificate mijloacele financiare). Trebuie să se arate că există o legătură clară între acțiunile și măsurile propuse și obiectivele proiectului.
- **Rezultate așteptate (cuantificate pe cât este posibil):** listați principalele rezultate așteptate la finalul proiectului. Trebuie să fie direct de problema de mediu vizată și de obiectivele proiectului. Rezultatele așteptate trebuie să fie concrete, realiste și **cuantificate** atât cât este posibil. Din moment ce realizările finale vor fi analizate în funcție de rezultatele așteptate, asigurați-vă că rezultatele așteptate sunt bine definite și bine cuantificate.

La sfârșitul acestui formular aplicațiilor le este cerut să indice dacă proiectul lor poate fi considerat ca fiind un proiect de adaptare pe schimbări climatice, prin bifarea căsuței potrivite. Un proiect de adaptare pe schimbări climatice este definit ca fiind un proiect în care principalele acțiuni au în vedere inițiative și măsuri care pot fi utilizate pentru a reduce vulnerabilitatea sistemelor naturale și umane împotriva efectelor schimbărilor climatice actuale sau viitoare. Aplicații trebuie să fie atenți să nu confunde adaptarea pe schimbări climatice cu domeniul "schimbări climatice" acoperit de proiect indicat în formularul A1. În fapt, un proiect depus pentru domeniul "schimbări climatice" poate fi sau nu un proiect de adaptare pe schimbări climatice, în timp ce proiectele depuse în cadrul altor domenii pot fi considerate, de asemenea, ca făcând parte din cadrul proiectelor de adaptare pe schimbări climatice.

Formularul B2

Probleme de mediu vizate:

Furnizați o descriere clară a problemelor de mediu specificate în proiectul dumneavoastră. Explicați de ce considerați această problemă legată de legislația și politica de mediu europeană.

Stadiul și aspectele inovative ale proiectului

(Nu trebuie furnizată nici o informație pentru **proiectele de monitorizare a pădurilor**. Solicitantul unor astfel de proiecte trebuie să precizeze „NON APPLICABLE”)

Furnizați o descriere a stadiului tehnicilor și metodelor folosite. Elaborați o descriere tehnică a proceselor sau metodelor și/sau inovațiilor propuse, elementelor noi, îmbunătățirilor. Descrieți cercetările anterioare și experiențele folosite în pregătirea implementării proiectului, incluzând studii de fezabilitate.

Luați în considerare că acțiunile inovative propuse pot fi evaluate din mai multe perspective: a) legătura cu tehnologiile aplicate de proiect (inovații tehnologice), b) legătura cu modul de implementare a tehnologiilor (inovații în procese și metode) și c) privind modelele economice și de afaceri dezvoltate de proiect (inovații economice și de afaceri).

Diseminarea diferită a naturii inovative trebuie comparată cu stadiul actual la nivel global. Inovația nu trebuie să fie limitată doar la o realizare tehnologică. De exemplu, o procedură nouă poate schimba un pas specific al procesului de realizare a produsului sau, alternativ, poate aduce o transformare generală a ciclului de producție, deci a impactului total al ciclului. Aceeași aplicare se cunoaște și la modelele economice sau de afaceri ce au puterea de a transforma valoarea actuală a deșeurilor în input prin mijloace de revigorare sau schimbare a modelului economic.

N.B. *Tehnologia geografică sau transferul unic al practicii* (fără dezvoltarea inițială a caracterului inovativ) *nu pot fi considerate inovative*. În mod egal proiectele care implică cercetarea pură și dezvoltarea sau activități pregătitoare (studii, supravegheri, etc.) nu pot fi considerate inovative.

Formularul B3

Caracterul demonstrativ:

(Nu trebuie furnizată nici o informație pentru **proiectele de monitorizare a pădurilor**. Solicitantul unor astfel de proiecte trebuie să precizeze „NON APPLICABLE”).

Oferiți o descriere a nivelului tehnic a proiectului (faza pilot, faza pre-industrială, prima etapă de aplicare integrală). Descrieți activitățile pentru monitorizare/măsurii (care, cum?) și/sau evaluarea proiectului.

Valoarea adăugată europeană a proiectului și a acțiunilor:

Menționați în ce mod acțiunile proiectului vor avea o contribuție semnificativă la atingerea obiectivelor de mediu europene.

Trebuie să faceți o descriere clară a scopului geografic. O **abordare trans-națională** și/sau un **parteneriat multinațional** pot fi considerate ca valori adăugate europene, dacă sunt bine justificate aici.

Efectele socio-economice ale proiectului: Vă rugăm să specificați impactul probabil al acțiunilor proiectului asupra economiei locale și populației.

Eforturi de reducere a amprentei de carbon: explicați cum intenționați să asigurați nivelul scăzut al amprentei de carbon.

Formularul B4

Stakeholderii implicați și publicul țintă al proiectului:

Arătați stakeholderii ce vor fi implicați în proiect și modul în care vor fi implicați. Specificați ce tip de input așteptați din partea lor.

Descrieți grupurile țintă și metodele de diseminare a cunoștințelor. Comentați activitățile pentru publicitate și/sau marketing al conceptului pe perioada implementării și după.

Formularul B5

Constrângeri și riscuri legate de implementarea proiectului

Este important să se identifice toate posibilele evenimente externe ("constrângeri și riscuri") ce pot avea un impact negativ major asupra succesului implementării proiectului. Se vor lista aceste constrângeri și riscuri în ordine descrescătoare a importanței. Trebuie specificat, de asemenea, orice constrângere sau risc ce poate să apară datorită mediului socio-economic. Dacă proiectul implică înțelegeri privind managementul sau achiziționarea terenului, se va menționa dacă proprietarul a fost consultat și dacă este de acord cu situația respectivă. Pentru fiecare constrângere sau risc identificat, precizați cum prevedeți rezolvarea acestuia.

În această secțiune se vor include și detalii despre licențe, autorizații, EIA, etc., și despre sprijinul din partea autorităților competente responsabile pentru soluționarea acestora.

În cele din urmă, detaliați cum ați ținut cont de riscurile identificate în planificarea proiectului. (planificarea timpului, buget) și definirea acțiunilor.

Formularul B6

Continuarea/valorificarea rezultatelor proiectului după încheierea acestuia

Descrieți modul în care proiectul va fi continuat după încheierea finanțării LIFE+ și ce acțiuni sunt necesare pentru a consolida rezultatele, pentru a asigura durabilitatea rezultatelor proiectului. Specificați ce tipuri de mecanisme vor fi puse în mișcare pentru a asigura acest lucru. Informațiile din această secțiune sunt informații ce vor fi îmbunătățite pe parcursul proiectului.

Trebuie să răspundeți la următoarele întrebări:

- **Ce acțiuni vor fi realizate sau continuate după terminarea proiectului?** Faceți o listă cu astfel de acțiuni indicând titlul și la ce face referire (ex. A1, A2...).
- **În ce mod și cu ce resurse vor fi realizate aceste acțiuni?** Arătați cum vor fi continuate acțiunile menționate mai sus, după terminarea proiectului, de către cine vor fi realizate, în ce cadru și cu ce surse financiare.
- **În ce măsură rezultatele și experiența proiectului vor fi diseminate acelor persoane și/sau organizații care le pot folosi cel mai bine, în mod activ, după terminarea proiectului? (identificați aceste persoane/organizații):** specificați modul în care vor continua activitățile de diseminare după terminarea proiectului. Listați persoanele/organizațiile ce au fost identificate ca ținte pentru aceste activități de diseminare.

Part C – Descrierea detaliilor tehnice ale acțiunilor propuse

Formularul C0 – lista tuturor acțiunilor

Acest formular permite solicitantului să stabilească toate acțiunile prevăzute în proiect, clasificate pe tipuri de acțiune (A, B, C, ...)

- **Numărul acțiunii** numărul fiecărei acțiuni, și anume litera categoriei + numărul specific în acea categorie (de ex. A1, A2, ..., C1, C2,...) este furnizat automat.
- **Numele acțiunii:** Asigurați-vă că numele este scurt (maximum 200 de caractere) și că aceasta reflectă în mod clar obiectivul acțiunii.

Foarte important: acțiunile proiectului trebuie să fie formulate înainte de a putea introduce costurile în formularul financiar F.

Form C1 – Detalii privind acțiunile propuse

Vă rugăm să folosiți formularul standard LIFE + Mediu și clasificați fiecare acțiune a proiectului într-una din următoarele categorii:

A. Acțiuni pregătitoare (dacă este necesar)

A1

A2

B. Implementarea acțiunilor

B1

B2

C. Monitorizarea impactul proiectului asupra publicului țintă și a problemelor de mediu identificate (obligatoriu)

C1

C2

D. Comunicarea și acțiuni de diseminare (obligatorii)

Obligatorie activități:

D1. Pagina web a proiectului

D2. panouri de informare LIFE +

D3. raportul Layman.

Activități Non obligatorii:

D4

D5

E. Managementul proiectului și monitoringul progresului proiectului (obligatoriu)

E1

E2

Pentru fiecare acțiune propusă, vă rugăm să furnizați toate informațiile solicitate privind formularul standard LIFE + Mediu:

Descrierea și metodele utilizate (ce, cum, unde și când):

Descrieți în detaliu conținutul acțiunii. Trebuie să existe o legătură clară între acțiune și obiectivul proiectului. Specificați ce se va face, cum, unde și când.

Constrângeri și ipoteze:

precizați ce vă poate împiedica să implementați acțiunile planificate și ce va face pentru a preveni această situație. Vă rugăm să vă asigurați că aceste constrângeri și ipoteze sunt în conformitate cu cele indicate în formularul B5.

Beneficiarul responsabil cu implementarea:

Vă rugăm să specificați care dintre beneficiarii proiectului va fi responsabil cu implementarea acestuia. În cazul în care mai mulți beneficiari sunt implicați, vă rugăm să oferiți detalii complete legate de acțiunile implementate de fiecare beneficiar în parte

Rezultate așteptate:

Vă rugăm să specificați (de preferință enumerați) rezultatele cuantificabile/masurabile ale acțiunilor. Vă rugăm să precizați dacă acestea vor fi utilizate în alte acțiuni și cum.

Indicatori de progres:

Vă rugăm să precizați modalitatea în care progresul acestei acțiuni va fi măsurat.

Descrierile pot fi însoțite de grafice explicative, tabele sau imagini care pot fi incluse în formulare prin utilizarea butonului "Pictures".

Formularul C2 – Produse livrabile și „milestone” ale proiectului și activități de raportare prevăzute

Produse livrabile: listați cronologic toate produsele livrabile în ordinea îndeplinirii termenului limită (zi/lună/an). **Produsele livrabile** sunt toate produsele **tangibile** care pot fi încărcate (ex. planuri de management, studii și alte documente, software, video, etc). pentru fiecare livrare specificați codul asociat acțiunii și termenul limită de completare (zi/lună/an). Luați în considerare că fiecare produs livrabil trebuie să fie **depus ca document separat** la Comisie împreună cu raportul final (toate produsele vor purta logo-ul LIFE).

Milestones: listați cronologic toate „milestones” în ordinea îndeplinirii termenului limită (zi/lună/an). „**Milestone**” sunt definite ca momente **cheie** sau fapte din perioada de implementare a proiectului (“Nominalizarea Mangerului de proiect”, “Cumpărarea terenului”, etc). „Milestones” (sau documentele corespunzătoare) nu trebuie depuse la Comisie, se vor menționa în raport dacă au fost îndeplinite sau nu.

Activități de raportare prevăzute: o dată pe an, beneficiarul va raporta Comisiei stadiul tehnic și financiar al proiectului. Rezultatele proiectului și posibilele probleme vor fi subliniate în aceste rapoarte. Primul raport "Raportul inițial", care trebuie să furnizeze la rândul său o evaluare a viabilității proiectului. **Dacă proiectul durează mai mult de 24 de luni și cere Comunității o contribuție suplimentară de 300.000 €**, dacă beneficiarul are intenția de a solicita o plată intermediară, unul din rapoartele anuale de progres va fi înlocuit cu un raport mai detaliat "Mid-term report with payment request". Pentru proiectele care depășesc o perioadă de 48 de luni și o contribuție a Comisie de mai mult de 2 000 000 euro, beneficiarul coordonator trebuie să ofere două rapoarte intermediare, împreună cu cererea de prefinanțare intermediară, după ce au fost atinse specificațiile definite în art. 28.3 din Prevederile Comune. Un "Final Report with payment request" va fi depus, nu mai târziu de 3 luni de la data terminării proiectului. Raportul

de progres trebuie depus pentru a asigura cel puțin un raport primit la fiecare 18 luni (programul de raportare poate fi modificat în faza de revizuire). Pentru mai multe detalii privind obligațiile de raportare în cazul proiectelor LIFE+ consultați Articolul 12 al Prevederilor Comune.

Formularul C3 – Programul acțiunilor

Intr-un tabel, listați toate acțiunile, folosind numele și numărul respectiv al acestora. Pentru fiecare acțiune a proiectului, bifați perioada de implementare a acțiunii.

Atunci când planificați perioada de implementare a proiectului, luați în considerare că proiectul LIFE+ 2011 nu poate începe mai devreme de 1 iunie 2012. De asemenea, asigurați-vă o perioadă de siguranță la terminarea proiectului pentru a evita întârzierile neprevăzute.

4.2 Formularul financiar de aplicare

Partea financiară a aplicațiilor LIFE+ Politici și guvernare de Mediu constă din 10 formulare FA, FB, FC, F1, F2, F3, F4, F6, F7 și F8.

Important: bugetul proiectului trebuie să includă numai costuri ce sunt în concordanță cu Articolul 25 din Prevederi Comune.

Beneficiarul coordonator și beneficiarii asociației, ca și celelalte organisme ce constituie părți ale aceluiași grup sau deținători, nu se pot comporta ca sub-contractori.

Facturile interne (costuri ce reies din tranzacțiile dintre departamente sau parteneri sau beneficiar) nu sunt acceptate, decât dacă demonstrează că aceste tranzacții sunt cea mai bună valoare și exclud orice element de profit, TVA sau cheltuieli de regie.

Contribuția Comunității se va calcula în funcție de costurile eligibile.

Completați pentru început formularele FC – F8

Formularul FA – buget și finanțarea proiectului

Acest formular este completat în mod automat, în funcție de datele furnizate în celelalte formulare.

Formularul totalizează structura financiară a proiectului prin furnizarea unui buget fragmentat și o estimare a planului de finanțare.

Cheltuielile indirecte (overheads) sunt eligibile până la o rată de 7% din costul total direct eligibil excluzând cumpărarea terenurilor (și cheltuielile care sunt considerate ca fiind indirect eligibile). Celula tabelului va deveni roșie dacă valoarea furnizată de formularul F8 depășește acest prag.

Formularul FB – costuri pentru acțiuni

Acest formular este completat în mod automat, în funcție de datele furnizate în celelalte formulare.

Acest formular este foarte util, realizând legătura dintre informațiile tehnice și costuri.

Formularul FC – finanțările proiectului

Acest formular descrie finanțarea proiectului asigurată de către beneficiari și/sau co-finanțatori, precum și contribuția CE cerută per beneficiar.

Bunurile sau serviciile care trebuie furnizate „in kind” (pentru care nu sunt prevăzute sume cash), sunt neeligibile pentru co-finanțarea CE și nu trebuie incluse în bugetul proiectului.

Contribuția Beneficiarului coordonator: specificați suma contribuției financiare asigurată de beneficiarul coordonator. Această sumă nu poate să includă fonduri provenite din alte surse publice sau private alocate special pentru proiect sau pentru o parte a acestuia (trebuie declarată ca altă sursă de co-finanțare).

Contribuția beneficiarului asociat: se va specifica contribuția fiecărui beneficiar asociat în parte, ca în formularul tehnic LIFE + A4. Această sumă nu poate să includă fonduri provenite din alte surse publice sau private alocate special pentru proiect sau pentru o parte a acestuia (trebuie declarată ca altă sursă de co-finanțare).

Suma cerută ca și contribuție CE: specificați suma ce reprezintă contribuția financiară a Comunității cerută de beneficiar și de fiecare beneficiar asociat. Această sumă trebuie să fie în concordanță cu Articolul 24 și 25.2 din Prevederi Comune.

Suma co-finanțată în €: indicați contribuția financiară a fiecărui co-finanțator în parte.

Afirmatii generale asupra formularelor F1 – F7

Toate costurile trebuie aduse la cea mai apropiată valoare Euro și trebuie să excludă recuperarea TVA, atunci când acest cost poate fi recuperat de participant de la autoritățile naționale.

Pentru fiecare linie de cost, selectați din meniul care se desfășoară numele scurt al beneficiarului și numărul de acțiune pentru care costul respectiv este alocat. Pentru a adăuga o linie de cost folosiți butonul "+", pentru a șterge o linie cost folosiți butonul "-".

Formularul F1 – Costuri directe de personal

Generalități: Conform Art. 5 (5) din Regulamentul LIFE +, costul salariilor funcționarilor publici poate fi finanțat numai în măsura în care sunt direct implicați în activitățile de implementare a proiectului, activități pe care autoritatea publică nu le-ar fi efectuat în mod obișnuit. Personalul în chestiune trebuie specificat ca secundând proiectul respectiv (contractele/fișele personale trebuie să specifică pe persoana implicată are un număr de x săptămâni/lună în proiectul respectiv).

Mai mult chiar, suma contribuției organismelor publice (în calitate de beneficiar coordonator, beneficiar asociat) la proiect trebuie să depășească (cu cel puțin 2%) sumă costurilor salariale personalului implicat în proiect. Acest lucru va fi verificat atât în faza de selecție cât și în momentul plății finale.

Costurile personalului temporar special angajat pentru proiect și exclusiv dedicat implementării proiectului nu vor fi luate în considerare la calculul contribuției minime a organismelor publice menționat anterior, cu condiția ca:

- a. Contractul acestui tip de angajat să nu înceapă înainte de data semnării acordului de grant și să nu se încheie înainte de terminarea proiectului;
- b. Contractul conține numai specificări la proiectul LIFE+
- c. Personalul în discuție este angajat exclusiv pentru implementarea sarcinilor prevăzute în proiectul LIFE+.

Tipul contractului: indicați exact categoria legală a tipului contractului, funcționari publici/contract permanent/contract temporar/contract de servicii etc. și specificați dacă se desfășoară pe o anumită perioadă de timp sau permanent (part time sau full time).

Contractele individuale poate fi încadrate la categoria contract de servicii, cu condiția ca persoana să-și desfășoare activitatea în cerințele participantului de proiect și sub supravegherea acestuia și se asigură că aceste practici sunt în concordanță cu legislația națională relevantă.

Important: timpul pe care fiecare angajat îl petrece în cadrul proiectului va fi înregistrat regulamentar (ex. zilnic, săptămânal) utilizând tabele orare sau echivalentul unui sistem de înregistrare a programului stabilit și certificat de fiecare participant al proiectului.

Categoria/Rolul în proiect: trebuie să identificați fiecare categorie profesională într-o manieră cât mai clară posibilă pentru a permite Comisiei să monitorizeze resursele de lucru alocate proiectului, analiza costurilor și să efectueze auditul. Atunci când categoria profesională nu explică rolul pe care îl joacă persoana în proiect trebuie avută în vedere includerea acesteia. *Exemple de categorii de personal/rol pentru proiect: project manager, senior engineer, technician/worker, etc.*

Diurna zilnică: diurna zilnică pentru fiecare membru al personalului este calculată pe baza salariului brut sau a salariului plus cheltuieli sociale obligatorii, excluzând orice alte cheltuieli. Pentru a stabili o propunere

de buget, salariul poate fi calculat pe baza unor diurne indicative medii ce sunt acceptabile pentru categoria de personal, sector, țară, tip de organizație, etc. Se va lua în considerare creșterea salarială atunci când se face o estimare a diurnelor zilnice medii pe durata proiectului. Diurnele ce depășesc 400€ trebuie să fie justificate.

Atunci când raportați costurile, pot fi folosite numai costurile obligatorii actuale bazate pe salariile actuale și cheltuieli sociale obligatorii (estimările sau plățile efectuate pe baza diurnelor indicate în propunere nu sunt acceptate).

Numărul total de persoane.zi pe an trebuie calculat pe baza numărului total de ore de muncă/zi conform legislației naționale, înțelegerilor colective, contractului de muncă, etc. Un exemplu pentru determinarea numărului total de zile productive pe an poate fi următorul (se arată numai ce este stabilit prin legislație):

zile/an	365 zile
mai puțin 52 weekend-uri	104 zile
mai puțin vacanțele anuale	21 zile
mai puțin vacanțele legale	15 zile
mai puțin zile de boală/alte (acolo unde este relevant)	10 zile
= Total zile productive	<u>215 zile</u>

Număr de persoane.zi: numărul de persoane.zi care sunt necesare pentru funcționarea proiectului.

Costuri directe de personal: se calculează în mod automat prin multiplicarea numărului total de persoane.zi pentru o anumită categorie cu diurna zilnică a aceleiași categorii.

Formularul F2 – costuri de călătorie și alte costuri asociate

Notă: la această categorie, aplicanții trebuie să prevadă costurile de călătorie pentru 2 persoane din proiect pentru a participa la întâlnirile regionale organizate de reprezentanții CE.

Generalități: pot fi incluse aici numai costurile pentru călătorie și alte costuri asociate acestora. Costurile legate de participări la conferințe, cum sunt onorariul de conferință, trebuie raportate sub alte costuri. Costul de participare la conferință este eligibil numai dacă proiectul este prezentat la conferință. Numărul de participanți la conferință este limitat la numărul persoanelor justificate tehnic ca absolut necesare.

Destinație (de la/către): specificați țara și numele orașului, dacă sunt deja cunoscute. Dacă este aplicabil, la rubrica vizite repetate în aria proiectului scrieți „aria proiectului”.

În afara Europei: bifați „Da” pentru călătoriile în afara Uniunii Europene.

Scopul călătoriei: scopul călătoriei trebuie descris foarte clar, pentru a permite o evaluare a costurilor în funcție de obiectivele proiectului (exemple: ‘diseminarea evenimentului’, ‘întâlniri de coordonare tehnică’, ‘vizită arie proiect’). De asemenea, inserați numărul de călătorii și numărul de persoane care vor călători.

Este posibil ca pentru descrierea scopului călătoriei sau pentru destinație să folosiți mai multe rânduri, însă costurile trebuie să le specificați grupat, ex. pentru toate întâlnirile tehnice de coordonare. Cu toate acestea, costurile individuale trebuie să fie detaliate atunci când le raportați.

Costurile călătoriei: costurile de călătorie trebuie efectuate în concordanță cu regulile interne ale beneficiarului sau ale partenerului. Beneficiarii și partenerii ar trebui să se străduiască să călătorească în modul cel mai economic și ecologic posibil, video conferințele ar trebui considerate o alternativă.

În lipsa unor reguli interne de rambursare, costurile legate de transportul cu mașina organizației (față de mașina particulară) sunt estimate la 0.22 € / km. Dacă au fost prevăzute costurile pentru combustibil, acestea trebuie listate aici.

Costurile asociate călătoriei: costurile asociate călătoriei trebuie realizate în concordanță cu regulile interne ale beneficiarului sau partenerului (alocațiile zilnice sau plățile directe pentru masă, hotel, transport local etc.). Dacă costurile de zi sunt deja incluse în buget la alocații per zi, asigurați-vă că mesele legate de călătorie/întâlniri ale participanților la proiect nu sunt incluse.

Formularul F3 – Costurile asistenței externe

Generalități: costurile asistenței externe fac referire la costurile sub-contractate: servicii/activități efectuate de organisme sau persoane din exterior, închirierea de echipamente sau infrastructură. Acestea sunt limitate la 35% din bugetul total, excepție situația când un nivel mai mare poate fi justificat.

De exemplu, pentru crearea unui logo, stabilirea unui plan de diseminare, design-ul produselor de diseminare, serviciile de traducere sau editarea unei cărți, trebuie introduse la asistență externă. Transportul materialelor, tipărirea materialelor publicitare și a altor materiale, chiar dacă sunt efectuate de o companie externă, vor fi raportate la alte costuri.

Orice serviciu realizat cu un subcontract, dar care are **legătură cu prototipul**, trebuie inclus în buget la această categorie și nu la asistență externă. Costurile legate de **cumpărare sau leasing** (contrar închirierii) **de echipament și infrastructură** realizate cu un subcontract trebuie incluse în buget la această categorie și nu la asistență externă.

Costurile pentru **închirierea drepturilor de utilizare a terenului** trebuie efectuate la „asistență externă” numai dacă este vorba de închiriere pe **termen scurt**, care expiră înainte de data de terminare a proiectului. Închirierile pe termen lung trebuie declarate ca achiziționări de terenuri.

Costurile de audit legate de auditarea rapoartelor financiare trebuie încadrate întotdeauna la această categorie din buget. Aceste costuri vor fi întotdeauna o obligație a beneficiarului.

Procedura: specificați procedura prevăzută pentru subcontractarea activității, ex. ‘ofertă publică’, ‘negocieri directe’, ‘contract cadru’, etc. Subcontractorii trebuie să fie recompensați în concordanță cu Art. 8.4 din Prevederi Comune.

Descriere: se va furniza o descriere detaliată a serviciului ce va fi subcontractat, ex. ‘construirea ...’, ‘realizarea unei evaluări a impactului’, ‘menținerea ...’, ‘închirierea ...’, ‘consultanță asupra...’, ‘realizarea unei pagini web’, ‘asistență internă’, ‘organizarea unor evenimente de diseminare’, etc. Se pot folosi mai multe rânduri în descrierea serviciului, dacă este necesar.

Comentarii generale pentru Formularele F4.a, F4.b și F4.c – Bunuri Durabile

La această categorie vor fi introduse numai acele bunuri durabile care conform regulilor contabile ale beneficiarului în cauză, sunt catalogate ca bunuri durabile. Nu se va trece nimic la această categorie dacă regulile contabile ale beneficiarului în cauză nu le clasifică drept bunuri durabile.

În subcategoria echipament și infrastructură, trebuie să arătați costul actual precum și valoarea de depreciere în concordanță cu Articolul 25 din Prevederi Comune. Numai deprecierea este un cost eligibil pentru proiect, iar cofinanțarea CE va fi calculată în baza acestei sume.

Important: deprecierea bunurilor durabile deja deținute de participanții proiectului la pornirea proiectului nu este eligibilă pentru finanțarea LIFE+.

Costuri actuale: costurile totale ale infrastructurii și a echipamentului fără aplicarea deprecierei.

Deprecierea: valoarea totală a deprecierei în bilanțul beneficiarului sau partenerului la finalul proiectului. Pentru stabilirea unei propuneri de buget, beneficiarii trebuie să estimeze cât mai exact posibil valoarea deprecierei, până la terminarea proiectului, pe baza regulilor de contabilitate internă și/sau în concordanță cu regulile naționale de contabilitate. Această sumă reprezintă un cost eligibil.

Deprecierea este limitată la maximum 25% din costurile totale pentru infrastructură și maximum 50% din costurile actuale pentru echipament.

Excepție: pentru prototipuri, costurile eligibile sunt egale costurilor reale conform condițiilor stabilite de art. 25.7 din Prevederile Comune.

Formularul F4.a – Costurile Infrastructurii

Procedura: Specificați procedura prevăzută în subcontractul de muncă, ex. ‘ofertă publică’, ‘negocieri directe’, ‘contract cadru’, etc. Subcontractorii trebuie să fie recompensați în concordanță cu Art. 8.4 din Prevederile Comune.

Descriere: oferă o descriere clară și reală a costurilor elementelor infrastructurii, ex. ‘construirea infrastructurii de oțel’, ‘baza instalațiilor’, ‘garduri’ etc.

Important: toate costurile legate de infrastructură trebuie raportate la acest punct, chiar dacă activitatea este realizată cu un subcontract cu un organism extern.

Investițiile la scară largă sunt considerate neeligibile.

Formularul F4.b – Costurile de Echipament

Procedura: Specificați procedura prevăzută în subcontractul de muncă, ex. ‘ofertă publică’, ‘negocieri directe’, ‘contract cadru’, etc. Subcontractorii trebuie să fie recompensați în concordanță cu Art. 8.4 din Prevederile Comune.

Description: furnizați o descriere clară a fiecărui element în parte, ex. ‘computer tip laptop’, ‘software baza de date (achiziționat sau dezvoltat sub un subcontract)’, ‘echipament de măsurare’, ‘mașină de cosit’, etc.

Formularul F4.c – Costurile Prototipului

Costurile de prototip sunt eligibile numai pentru proiectele Life+ Biodiversitate.

Un prototip este o infrastructură și/sau echipament special creat pentru implementarea proiectului și care nu a fost niciodată comercializat și/sau nu este disponibil ca produs de serie. Nu poate fi folosit în scopuri comerciale pe perioada de desfășurare a proiectului și pentru o perioadă de 5 ani după ce se încheie proiectul. Vezi articolul 25.7 din Prevederile Comune.

Bunurile durabile achiziționate în proiect pot fi acceptate în această categorie de costuri atunci când se dovedesc esențiale pentru aspectele inovative sau demonstrative ale proiectului. Vezi art. 25.7 din prevederile Comune pentru definiția prototipului.

Procedura: Specificați procedura prevăzută în subcontractul de muncă, ex. 'ofertă publică', 'negocieri directe', 'contract cadru', etc. Subcontractorii trebuie să fie recompensați în concordanță cu Art. 8.4 din Prevederile Comune.

Descriere: oferă o descriere clară a prototipului.

Important: toate costurile legate de prototip trebuie raportate la acest punct, chiar dacă activitatea este realizată cu un subcontract cu un organism extern.

Formularul F6 – Costurile pentru consumabile

Generalități: Consumabilele declarate în acest formular nu trebuie să facă parte din bunurile durabile inventariate pentru proiect (cum sunt materialele pentru experimente, hrană pentru animale, materiale de diseminare, reparația bunurilor durabile având în vedere că nu sunt comercializate ci sunt achiziționate pentru proiect sau utilizate 100% pentru proiect etc.). Dacă proiectul cuprinde activități semnificative de diseminare care constau în mailuri, fotocopii sau alte forme de comunicare, costurile aferente acestora vor fi trecute la acest capitol. **Consumabilele generale** (opuse cheltuielilor directe), cum sunt telefoane, costuri de comunicare, fotocopii etc. sunt acoperite de categoria cheltuieli.

Costurile de catering /mesele/cafelele legate de activitățile de diseminare, cum sunt prezentările de proiecte, workshopuri sau conferințe, ar trebui prezentate aici. Cu toate acestea, dacă întreaga organizare a conferinței este subcontractată, costurile corespunzătoare intră la categoria asistență externă.

Trebuie specificat, de asemenea, legătura cu implementarea proiectului (**consumabile generale/furnituri**, cum sunt materiale de birou, apă, gaze sunt acoperite de categoria cheltuieli).

Procedura: Specificați procedura prevăzută în subcontractul de muncă, ex. 'ofertă publică', 'negocieri directe', 'contract cadru', etc. Subcontractorii trebuie să fie recompensați în concordanță cu Art. 8.4 din Prevederile Comune.

Description: furnizați o descriere clară a tipului de materiale consumabile legătura cu implementarea tehnică, ex. 'materie primă pentru experimente acțiunea 2' etc.

Formularul F7 – Alte costuri

Generalități: Costurile directe care nu intră în nici una din categoriile de costuri anterioare, vor fi încadrate aici. În această categorie sunt incluse costurile pentru servicii bancare, plăți efectuate pentru conferințe, costuri de asigurare atunci când aceste costuri sunt doar pentru implementarea proiectului, etc. **Garanțiile bancare vor fi incluse întotdeauna în această categorie.** Garanția bancară care să acopere primele plăți de pre-finanțare este absolut necesară. Luați în considerare Art. 25.1, 25.12 și 28.2 din prevederi comune și ghidul de evaluare pentru mai multe informații.

Procedura: Specificați procedura prevăzută în subcontractul de muncă, ex. 'ofertă publică', 'negocieri directe', 'contract cadru', etc. Subcontractorii trebuie să fie recompensați în concordanță cu Art. 8.4 din Prevederile Comune.

Descriere: oferiți o descriere clară a fiecărui item, arătând legătura cu implementarea tehnică a proiectului.

Formă F8 - cheltuieli de regie

Suma cheltuielilor de regie: specificați costurile indirecte generale (overheads) pentru fiecare beneficiar. Aplicantii care beneficiază de o subvenție de funcționare din partea Comisiei (cum ar fi, de exemplu, sesiunea LIFE + pentru ONG-uri) nu au dreptul de a solicita cheltuieli de regie.

5. Lista de control a admisibilității

Un proiect poate fi considerat neeligibil pentru unul sau mai multe din următoarele motive:

1. Formularele sunt parțial sau total scrise de mână

2. Nu s-au folosit formularele standard

Nu face referire la schimbarea fontului, dimensiunii și dispunere, ci la modificările aduse formatului și conținutului formularelor prezentate.

3. Formularele obligatorii lipsesc

Formularele A1, A2, A3, A7, B1, B2, B3, B4, B5, B6, C1, C2, C3, FA, FB, FC, F1, F2, F3, F4 a, b, F4c, F6, F7 și F8 sunt obligatorii pentru toate proiectele.

Dacă proiectul implică beneficiari asociați, formularul A4 și formularul A5 sunt obligatorii pentru fiecare beneficiar asociat.

Dacă proiectul implică co-finanțatori (alții decât Comisia Europeană), un formular A6 sunt obligatorii pentru fiecare co-finanțator.

Hărțile detaliate sunt obligatorii acolo unde se face referire la acțiuni ce vizează situri (o hartă pentru fiecare sit).

Toate semnăturile sunt obligatorii.

4. Beneficiarul coordonator este un organism privat, dar nu a depus contul de profit și pierdere și formularul de bilanț, acolo unde este relevant, un raport de audit.

5. Beneficiarul coordonator este organism public, dar nu a depus declarația obligatorie pentru organismele publice.

6. Beneficiarul coordonator sau oricare alt beneficiar asociat nu este stabilit în Uniunea Europeană

7. Propunerea de proiect a fost depusă după termenul limită

Propunerile neeligibile nu vor mai fi analizate și vor fi respinse.

6. ANEXE

Anexa 1: adresa de contact a Comisiei Europene

Toate propunerile de proiecte LIFE+ trebuie depuse prin intermediul autorității competente naționale la următoarea adresă:

LIFE+ 2010 call for proposals

Avenue du Bourget, no 1

(BU-9 2/1)

B – 1140 Brussels

BELGIUM

ANEXA 2: Calendarul procedurii de evaluare și selecție a propunerilor LIFE+ 2011

Data de începere	Activitatea
18/07/2011	Termen limită pentru trimiterea propunerilor LIFE+ Statelor Membre
09/09/2011	Termen limită pentru Statele Memebre de a trimite propunerile LIFE+ către Comisia Europeană
septembrie 2011 – march 2012	Admisibilitate, eligibilitate, evaluare și revizuire a propunerilor
mai – iunie 2012	Termen limită pentru semnarea acordurilor de grant
01/06/2012	Data preconizată de începere a proiectelor din 2011

ANNEX A 3: Link-uri importante

- **Regulation 614/2007 of the European Parliament and the Council of 23/05/2007 (LIFE+)**
- **Link to the LIFE+ Communication toolbox**
- **National Annual Priorities**
- **<http://ec.europa.eu/environment/life/funding/lifeplus2011/call/index.htm#nap>**
- **Financial Regulation**